

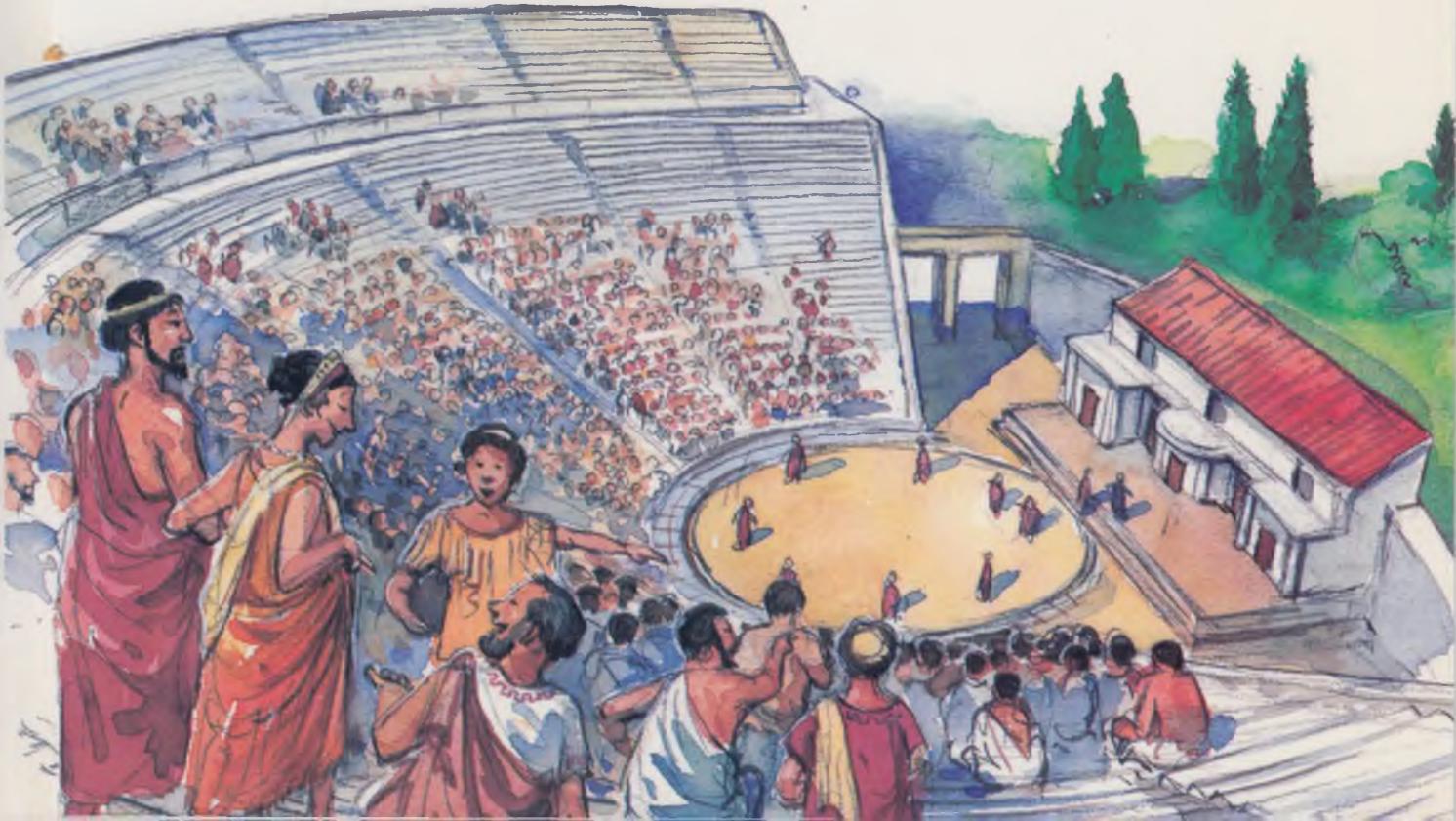

ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ II

ŞEHİRLER *ve* EFSANELER

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM • ANDERS NYBERG

İÇİNDEKİLER

YUNANİSTAN

Eski Yunan'dan Beri	6
Yunanlıkların İnandığı Birçok Tanrı	
Vardı.....	8
Ölüler Krallığı.....	10
Helios ve Apollon.....	12
Orfeus ve Eurydike Efsanesi.....	14
Kral Minos ve Labirent Efsanesi.....	16
Truva Savaşı Efsanesi.....	20
Korint, Sparta ve Atina.....	26
Okul ve Demokrasi.....	28
Akropolis	30
Oidipus Trajedisi.....	32

İTALYA

Romus ve Romulus Efsanesi.....	36
Roma İmparatorluğu.....	38
Kartaca Savaşları.....	40

ROMA İMPARATORLUĞU

Roma İmparatorları.....	44
Hz. İsa'nın Öyküsü.....	46
Kudüs'ün Yıkılması.....	48
Yahudiler Filistin'den Sürülüyor.....	50
Roma Şehri.....	51
Mahkeme.....	52
Okulda.....	53
Hamamda.....	54
Bir Ziyafet Sofrası.....	56
Pompei Faciası.....	58

İTALYA

Hıristiyan Avı.....	60
Roma İmparatorluğu'nun parçalanması.....	61

Kırmızı Kalem Yayınları
Çocuk Kitaplığı - 2

Çocuklar için Dünya Tarihi II - Şehirler ve Efsaneler
Barnens Världshistoria Del II - Teatrar&Triumfbågar

© Metin: Christer Öhman

© Resimler: Jens Ahlbom, Anders Nyberg

Çevirenler: Murat Özsoy, Vahide Yılmaz, Hasan Özkan

Kitap Editörleri: Ali Arda, Mahir Dönmezler

Baskı Hazırlık: Kırmızı Kalem

Baskı-Cilt: Göksu Matbaacılık

Film Çıkış ve Montaj: Göksu Grafik

Aralık 2003 / İstanbul

ISBN 975-8726-01-3

© *kirmizikalem*

Basım ve yayın hakları Kırmızı Kalem Yayınları'na aittir.

© Rabén&Sjögren Bokförlag

Kırmızı Kalem Yayınları - Dizgi Bilgisayar Yay. Danışmanlık İletişim San. Tic. Ltd. Şti.

Millet Cad. Muratpaşa Sk No: 8/513 Aksaray/İstanbul

Telefon: (0 212) 293 11 02 Faks: (0 212) 293 11 03

e-posta: kkalem@operamail.com

CHRISTER ÖHMAN
JENS AHLBOM - ANDERS NYBERG

ŞEHİRLER ve EFSANELER

Çevirenler:
Murat ÖZSOY - Vahide YILMAZ - Hasan ÖZKAN

kirmiziKalem

ESKİ YUNAN'DAN BERİ...

Taş çağında, Yunanlılar avcılık ve balıkçılıkla geçiniyordu. Aynı zamanda yemiş, meyve ve diğer yenilebilecek şeyleri toplayarak yaşamalarını sürdürüyorlardı. Yunanlılar binlerce yıldır avlanmayı ve bahçınlığı biliyordu.

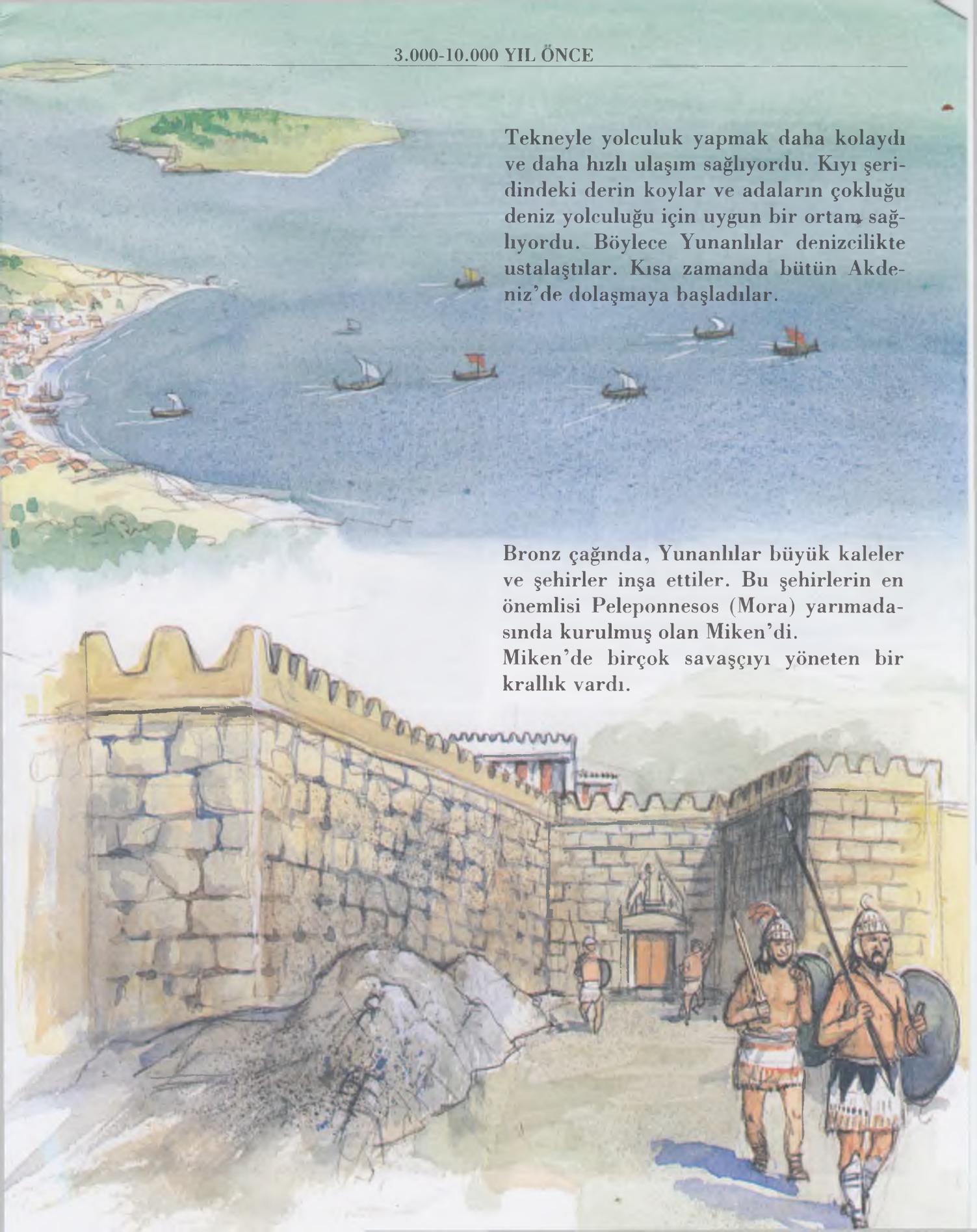
Yıllar yılları, yıllar yılları, yıllar
yılları, yıllar yılları kovaladı.

Balıkçılık ve avcılıkta ustalar olan Yunanlıların çiftçiliğe geçişleri, ancak sekiz bin yıl önce gerçekleşti. Artık buğday ve mısır ekip, zeytin ve üzüm yetiştirebiliyorlardı. Sonra bronz çağı başladı. Bu çağda Yunanlılar, bakır ve kalayı karıştırarak bronz elde etmeyi öğrendiler.

Bronzdan kılıç, balta, kalkan, bıçak ve tarım aletleri ürettiler.

Yunanistan dağlık bir ülkedir. Bu dağlık ülkede eskiden ulaşım güçlükle sağlanıyordu. Dar ve engebeli yollardan, atlar ve onların çektiği arabalarla geçerek, bir şehrden başka bir şere gitmek çok zaman alıyordu.

Tekneyle yolculuk yapmak daha kolaydı ve daha hızlı ulaşım sağlıyordu. Kıyı şeridindeki derin koylar ve adaların çokluğu deniz yolculuğu için uygun bir ortam sağlıyordu. Böylece Yunanlılar denizcilikte ustalaştılar. Kısa zamanda bütün Akdeniz'de dolaşmaya başladılar.

Bronz çağında, Yunanlılar büyük kaleler ve şehirler inşa ettiler. Bu şehirlerin en önemlisi Peleponnesos (Mora) yarımadasında kurulmuş olan Miken'di.

Miken'de birçok savaşçıyı yöneten bir krallık vardı.

YUNANLILARIN İNANDIĞI BİRÇOK TANRI VARDI

Zeus, Yunan Tanrılarının en büyüğüydü. Olimpos dağında yaşıyordu. O, göklerin ve yeryüzünün yöneticisiydi. Yağmurun ve karın yağmasına karar veriyor, isterse şimşekler çaktırıyordu. Kartal, onun kutsal kuşuydu. Bir gün Zeus korkunç bir başağrısına tutuldu. Ağrısı arttıkça arttı. Buna Tanrıların en büyüğü Zeus bile dayanamazdı. Bir de alnimin tam ortasında kocaman bir şiş oluştu. Bu, çapkınlığıyla ünlü Zeus'u çırkinleştirdi ve aynalara bakamaz oldu. Zeus kibri bıraktı ve demircilerin Tanrısi Hefaistos'a başvurdu. "Aman Hefaistos, eline düştüm. Ne olur şu başındaki ağrıya, alnimdaki şise bir çare bul" dedi. Hefaistos ağr çekiciyle Zeus'un almındaki şisi yardı. Zeus'un alnından bir kadın çıktı. Bir elinde kalkan, diğerinde mızrak ve başında kask olan bu kadına Pallas Athena adı verildi ve Savaş Tanrıçası ilan edildi.

Pallas Athena, aynı zamanda Bilgelik Tanrıçası idi. Baykuş bütün kuşların en akıllısı olduğu için Athena'nın sembolü oldu.

Zeus'un iki kardeşi vardı: Poseidon ve Hades. Poseidon, denizlere hükmeden tehlikeli bir Tanrıydı. İsterse fırtınalarla dev dalgalar yaratır, isterse denizi çarşaf gibi dümdüz ederdi.

Poseidon'un ancak bir Tanrıının kaldırabileceği kadar ağır, üç uçlu bir mızrağı vardı. Bu mızrakla denizlerin dibinden yeni adalar çıkarıyordu. Bu da depremlere yol açardı. O zaman insanlar, bir deprem olduğunda, denizde yeni bir adanın daha ortaya çıktığını düşünürlerdi. Hades ise Yeraltı Tanasıydı. İnsanlar öldüğünde onun yönettiği yeraltı ülkesine gidiyordu.

ÖLÜLER KRALLIĞI

Ölüler ülkesinin sınırında, suları kapkara akan Styks nehri vardı. Bu nehrin kayıkçısı Kharon, eski, yıpranmış bir kayıkla ölüleri diğer tarafa taşıyordu. Ölüler bunun için ona para ödemek zorundaydı. İşte bu nedenle Yunanlılar, gömmeden önce ölülerin dilinin altına para koyardı.

Styks nehrinin öteki tarafında Kerberos adında korkunç mu korkunç bir köpek vardı. Üç tane başı olan bu köpeğin kuyruğu zehirli bir yılandı. Ölüler ülkesinin kapısında bekler, ölüleri içeri bırakır ancak kimsenin dışarı çıkışmasına izin vermezdi.

Yeraltındaki Ölüler Ülkesi, karanlık ve korkunçtu. Ölülerin ruhları geniş bir çayırda gölgeler gibi dolaşıyordu. Bu çayırın tam ortasında Yeraltı Tanrıları Hades'in sarayı vardı. Orada kraliçesi Persefone ile birlikte yaşıyordu. Persefone'nin yüzü ölüler gibi solgundu. Kolsuz, uzun, siyah bir elbise giyordu.

Yeryüzünde suç işleyenler Hades'in ülkesinde cezalandırılıyordu.

Bunlardan biri de Tantalos'tu. Tantalos Lidya Kralı'ydı ve Tanrılar tarafından çok seviliyordu. Ama bir gün oğlunu öldürüp etinden Tanrılarla yemek yaptı. Tanrılar buna çok kızdılar ve onu yeraltına attılar. Hades onu içi su dolu bir çukura koydu. Tantalos buradan çıkamıyor. Çukurun kenarında harika meyveleri olan ağaçlar vardı.

Tantalos ne zaman su içmek için eğilse sular alçalıyor, meyvelerden yemek için uzansa, dallar yetişmeyeceği kadar yükseliyordu.

Herşey bu kadar yakındayken o sonsuza kadar açlığa ve susuzluğa mahkum edilmişti.

Böyle korkunç bir cezaya çarptırılanlardan biri de Sisyphos'du. O, Tanrılarla ihanet etmiş, sırlarını açığa vurmıştı. Tanrılar ona, kocaman bir kayayı yeraltından yeryüzünün en yüksek tepesine kadar çikarma cezası verdiler. Sisyphos çalışıp çabaşıyor, kayayı tam tepeye çıkarmak üzereyken, kaya tekrar aşağıya yuvarlanıyordu. Her seferinde yeniden işe başlamak zorunda kalan Sisyphos, sonsuza kadar çalışmakla cezalandırılmıştı.

HELIOS VE APOLLON

Helios Güneş Tanrıtıydı. Her sabah erkenden uyanır ve dört beyaz atın çektiği arabasını gökyüzünün bir ucundan diğerine sürerdi.

Helios'un Faeton adında bir oğlu vardı. Bir gün Helios ona ne isterse yapacağını söyledi.

Helios söz verdiği için onun bu dileğine karşı koyamadı. Ertesi gün Faeton erkenden uyanı, atları arabaya koştı ve sürmeye başladı. Ancak atlar huzursuz olmuştı. Her zamankinden hızlı koşmaya başladılar.

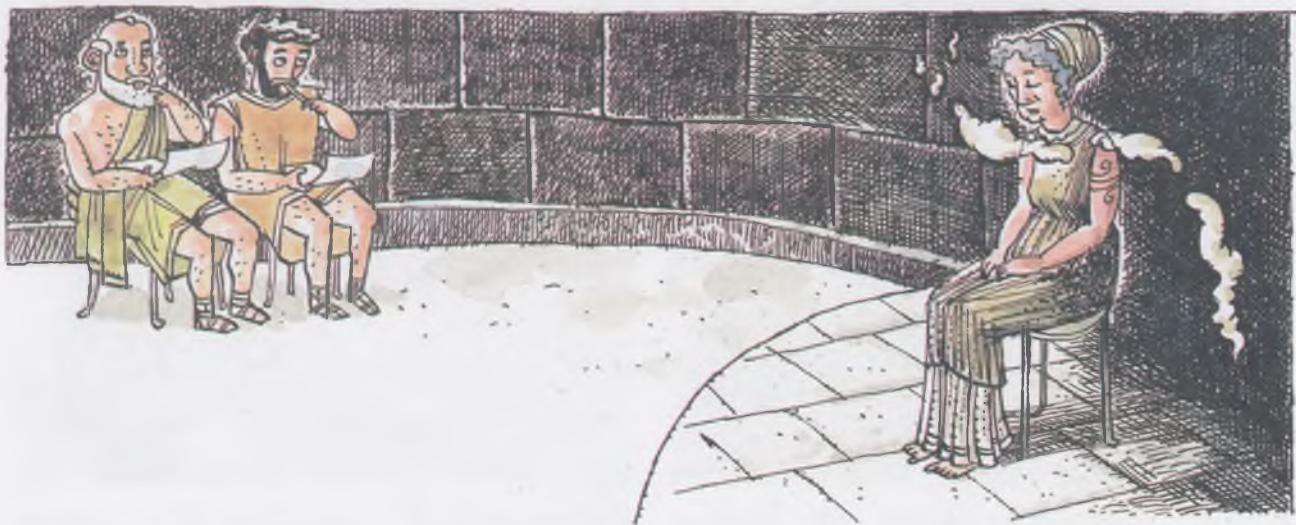
Faeton arabayı kontrol edemiyordu. Araba yeryüzüne o kadar yaklaştı ki, çayırlar ve ağaçlar yandı, göller kurudu. O zaman Zeus, gökyüzünden bir şimşek yollayarak Faeton'u öldürdü. Güneş arabası denize düştü ve dünya kurtuldu.

Ama güneş arabasının o zaman yaktığı yerler çöle dönüştü. Büyük Sahra böyle ortaya çıktı. Bu, bana yaramaz çocukların korkutmak için uydurulmuş gibi geldi.
Ama ne yapalım ki masal böyle diyor.

Zeus'un oğullarından biri olan Apollon, müzik, şiir ve kehanet Tanrıtıydı. Tapınaklarından biri Delfi'de bulunuyordu. Yunanistan'ın her tarafından insanlar Apollon'un geleceklarındaki kehanetini öğrenmek için oraya gidiyorlardı. Tapınağın içinde, üç ayaklı bir taburede kadın bir kahin oturuyordu. Dağdaki bir çatlaktan büyülü bir duman yayılıyor, bütünüyle bu dünyadan uzaklaşan kadın kahin soruları cevaplamaya başıyordu. Onun verdiği cevaplar kaydediliyor, kahin aracılığıyla konuşanın Apollon olduğuna inanıyordu.

Aşk Tanrıçası Afrodite, Kıbrıs adası yakınlarında deniz köpüğünden doğmuştu. Afrodite, Aşk Tanrı Eros'un annesi idi. Eros'un elinde bir ok ve yay vardı. Onun okunun değdiği insanlar o dakika aşık olurlardı.

ORFEUS VE EURYDİKE EFSANESİ

Yunanlıların anlattığı efsanelerden biri de Orfeus ve Eurydike hakkındadır.

Orfeus şarkıcıydı. Apollon ona bir lir hediye etmişti. Orfeus'un sesi o kadar güzeldi ki, çalıp söyleken kuşlar bile susar, bütün doğa durup onu dinlerdi. Hayvanlar etrafına toplanır, ırmaklar daha iyi duyabilmek için akmadı.

Orfeus, Eurydike adında bir kadına aşıktı. Eurydike bir gün çiplak ayakla çayırlarda yürüken bir yılana bastı ve yılan onu topağundan soktu. Yılan çok zehirliydi, Eurydike hemen öldü.

Bu tehlikeli bir ihti, ama Orfeus korkmuyordu. Ormanın içinde, derin bir mağara ya rastladı ve içine indi. Dar, dik bir yol dan aşağıya doğru yürüdü.

Orfeus derin bir yasa büründü. Günlerce ağladı. Yemeden içmeden kesildi. Artık ne şarkı söylüyor, ne lir çalıyordu. En sonunda yeraltına, ölüler ülkesine gitmeye ve Eurydike'yi geri getirmeye karar verdi.

Etrafında çığlıklar atan korkunç hayaletler dolanıyordu. Orfeus lirini calmaya başladı. Ve böylece hiçbir hayalet ona dokunamadı.

Orfeus ölüler ülkesine geldiğinde her zamankinden daha güzel şarkılar söylemeye başladı. Kharon para almadan onu karşıya geçirdi. Kerberos, Orfeus'un şarkısını duyunca havlamayı bıraktı. En sonunda Orfeus, Hades'in karşısına çıktı. Hades'in yanında kraliçesi Persefone vardı. Orfeus onlara acısını anlatarak, Eurydike'siz yaşayamadığını söyleyip, onu götürmek için izin istedi. Hades ve Persefone, Orfeus'un

duyduğu acıdan
ve söylediğι güzel
şarkılardan etkilen-
mişti. Onun isteğini
kabul ettiler.

ACINI GÖRDÜK, ŞARKILARINI DİNLEDİK. TAMAM SANA EURYDİKE'NI VERECEĞİZ. ONU GÖTÜREBİLİRSİN. AMA BİR KOŞULUMUZ VAR; YERYÜZÜNE DÖNENE KADAR ASLA GERİ DÖNÜP ONA BAKMAYACAKSIN.

Orfeus geriye bakmayacağına dair söz verdi. Ve yeryüzüne doğru yolculuğa çıktı. Eurydike onu bir kaç adım geriden takip ediyordu. Kerberos'un yuvasını geçtiler. Styks'in kara sularını geride bıraktılar.

Ve mağaradaki dar, dik yokuşu tırmanmaya başladılar. Çıkışa iyice yaklaştılar ki, Orfeus durup dinlemeye başladı. Hiçbir ses yoktu. Ne soluk alan biri, ne ayak sesleri. İçine bir şüphe düştü. Yoksa Persefone onu aldatmış mıydı? Yoksa Eurydike'nin onu izlemesine izin vermemişler miydi?

Dayanılmaz bir merakla arkasına döndü. Eurydike tam arkasındaydı. Ama o bakar bakmaz bir hayal gibi silinerek yok oldu. Ve o günden sonra Orfeus yeryüzüne dönmek için ne kadar çabalasa da bir türlü yolu bulup dönemedi.

KRAL MİNOS VE LABİRENT EFSANESİ

Kral Minos, Girit'te Knossos şehrinde büyük bir sarayda yaşıyordu. Bütün Girit adasını o yönetiyordu. Bir savaştan Atina'yı yenilgiye uğrattıktan sonra, Atinalıları her dokuz yılda bir yedi genç kız ve erkeği Girit'e göndermeye mecbur etti. Bu yedi genç kız ve erkek Minotaurus adlı bir canavara yemesi için veriliyordu. Minotaurus yarı insan, yarı boğa bir yaratıktı. Yeraltında Labirent adı verilen bir yapıda yaşıyordu. Bu labirente girenin bir daha çıkışması imkansızdı. O zamanki Atina kralının adı Aigeus'du. Aigeus bu beladan nasıl kurtulacağını düşünüyor ama bir türlü çözüm bulamıyordu. Aigeus'un Theseus adında bir oğlu vardı. Babasının bu hali onu çok üzüyor, bu soruna çözüm bulmak için kafa yoruyordu. Bir gün babasının yanına gitti.

Theseus sonunda babasını ikna etti. O da diğerleriyle birlikte Girit'e gidecek ve insanları Minotaurus belasından kurtaracaktı.
Ve giderken babasına dedi ki:

Ve Girit'e geldiler.

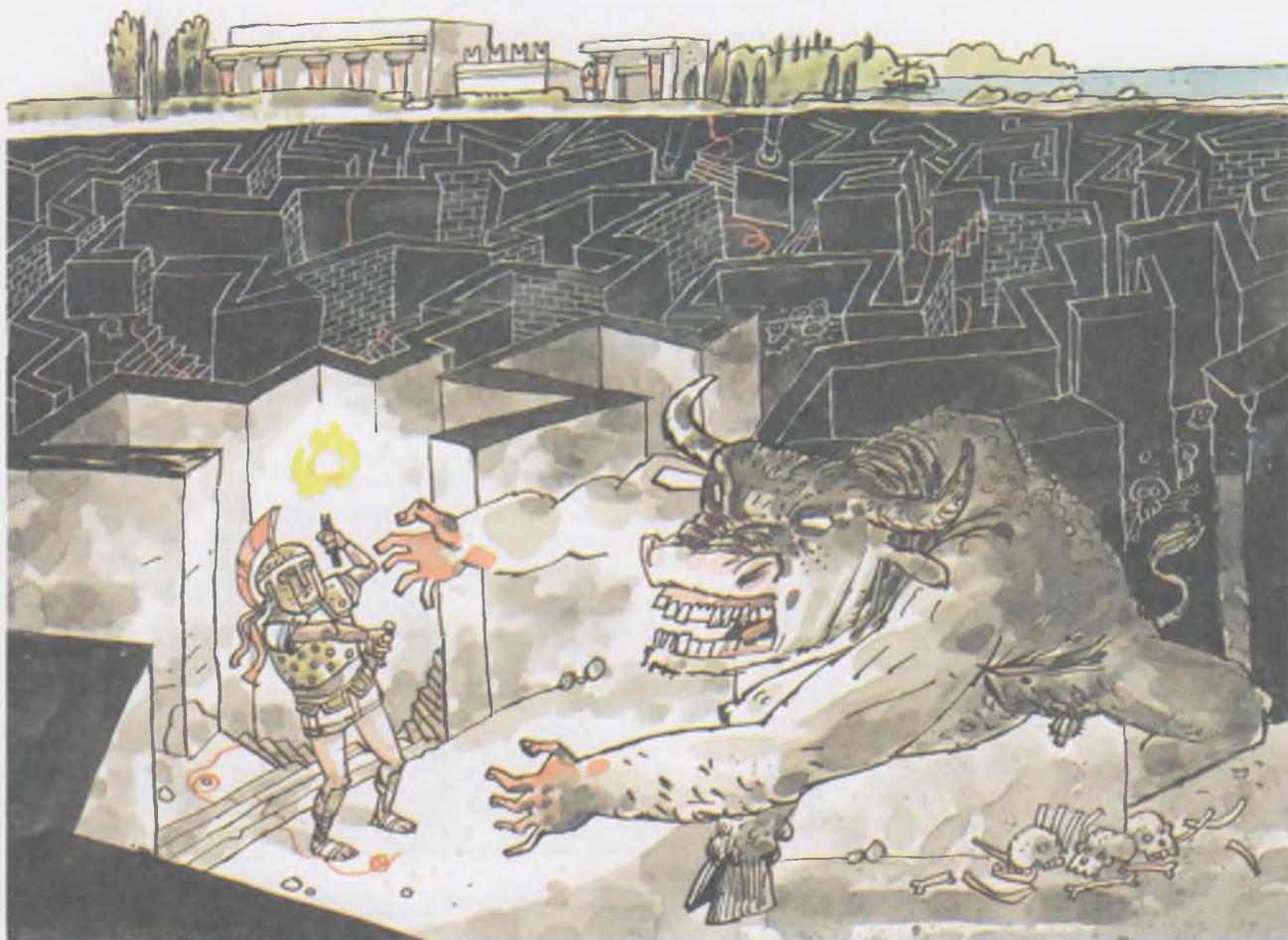
Theseus tam labirentin önüne gelmişti ki, bir kız yanına yaklaştı. Bu Kral Minos'un kızı Ariadne idi.

Ve böyle girdi Theseus labirente. Labirentin içi karanlık ve korkunçtu. Ama Theseus yolunu aydınlatmak için bir meşale almıştı yanına. Ve Ariadne'den aldığı yumağı çözerek ilerliyordu.

Theseus birdenbire bir kaya deliğine geldi. Minotaurus oradaydı. Açıktan kudurmuştu. Theseus'u görünce korkunç bir kükremeyle ağını açıp ona doğru atıldı.

Ama Theseus kılıcını çekerek bir vuruşta
başını bedeninden ayırdı.

Sonra ipi izleyerek labirentten çıktı. Yelkenliye binip denize açıldı. Yanında Atina'dan gelen yedi genç kız ve erkekler birlikte, Minos'un kızı Ariadne'de vardı. Ancak Theseus, aceleden siyah yelkenliyi indirip beyazı çekmeyi unutmuştu.

Atina'da Aigeus, Theseus'un geri gelmesini sabırsızlıkla bekliyor ve her gün yüksek bir tepeye çıkarak denize bakıyordu.

Bir gün çok uzaklarda bir şey gördü.

Oğlunun olduğunu düşünen Aigeus kendini kayalardan aşağı atarak intihar etti. İşte o günden sonra Yunanistan'ın etrafindaki denize Aigeus'un anısına Ege adı verildi.

Babasının ölümünden sonra Theseus Atina kralı oldu ve uzun yıllar Atina'yı yönetti.

Minos'un, Aigeus'un ya da Theseus'un gerçekten yaşayıp yaşamadığını kimse bilmiyor. Ama 1900'lü yıllarda Girit'te kazı yapan arkeologlar, Knossos'da birkaç katlı bir saray buldular. Bu sarayda tohumların, şarap ve zeytinyağının saklandığı ambarlar vardı. Büyük bir odada özenle yontulmuş taş bir taht buldular. Kim bilir belki de bu taht Kral Minos'a aitti.

TRUVA SAVAŞI EFSANESİ

Efsane, Teselya kralının, Deniz Tanrıçası Thetis'le yapacağı evlilik töreniyle başlar. Düğünün davetlileri arasında Zeus, karısı Hera, Pallas Athena ve Afrodit'le birlikte diğer Tanrı ve Tanrıçalar vardır.

Davet edilmeyen tek Tanrıça Kızkançlık Tanrıçası Eris'tir. Ve bu işe çok kızmıştır. Düğünün yapıldığı saraya gelir, eğlencelerin düzenlendiği salonun penceresinden içeri bir şey atar.

Truva şehrinde Paris adında bir prens vardı. Ve o zamanlar İda dağında babasının sürülerini bekliyordu. Birdenbire önünde üç Tanrıça belirdi. Haber TanrıSİ Hermes'te onlarla birlikteydi ve elinde altın elmayı tutuyordu.

Ölümlüler arasında, dünyanın en güzel kadını Sparta kralı Menelaos'la evli olan Helena'ydı. Paris, Sparta'ya gitti. Afrodit'in dediği gibi Helena Paris'e aşık oldu.

Helena kocasını bırakarak Paris'le birlikte Truva'ya kaçtı. Menelaos'un hazinelerindeki en değerli parçaları da yanlarına aldılar. Menelaos olanları duyduğunda öfkeden köprürdü. Miken kralı olan kardeşi Agamemnon'un yanına giderek olanları anlattı.

Böylece Yunanlılar, Agamemnon'un komutasında yüzden fazla gemiyle Truva'ya doğru yelken açtı.

Aralarında birçok kahraman vardı. Bunalardan birinin adı Odisseus'tu ve bütün savaşçıların en kurnazı olarak ünlenmişti.

Başka bir kahraman da Achilles'dı. Bütün savaşçıların en güçlüsü olarak biliniyordu. Achilles'in annesi Deniz Tanrıçası Thetis'di. Thetis Achilles'i ölümsüz kılmak için Styks nehrinin sularına batırarak kutsadığı için hiçbir silah Achilles'i yaralayamazdı.

Achilles sadece sol ayağının topuğundan yaralanabilirdi. Çünkü annesi onu suya daldırırken sol ayağının topuğundan tutmuş ve suya öyle sokmuştu. İşte bunun için Achilles, yalnızca suya batmayan sol topuğundan yaralanabilirdi.

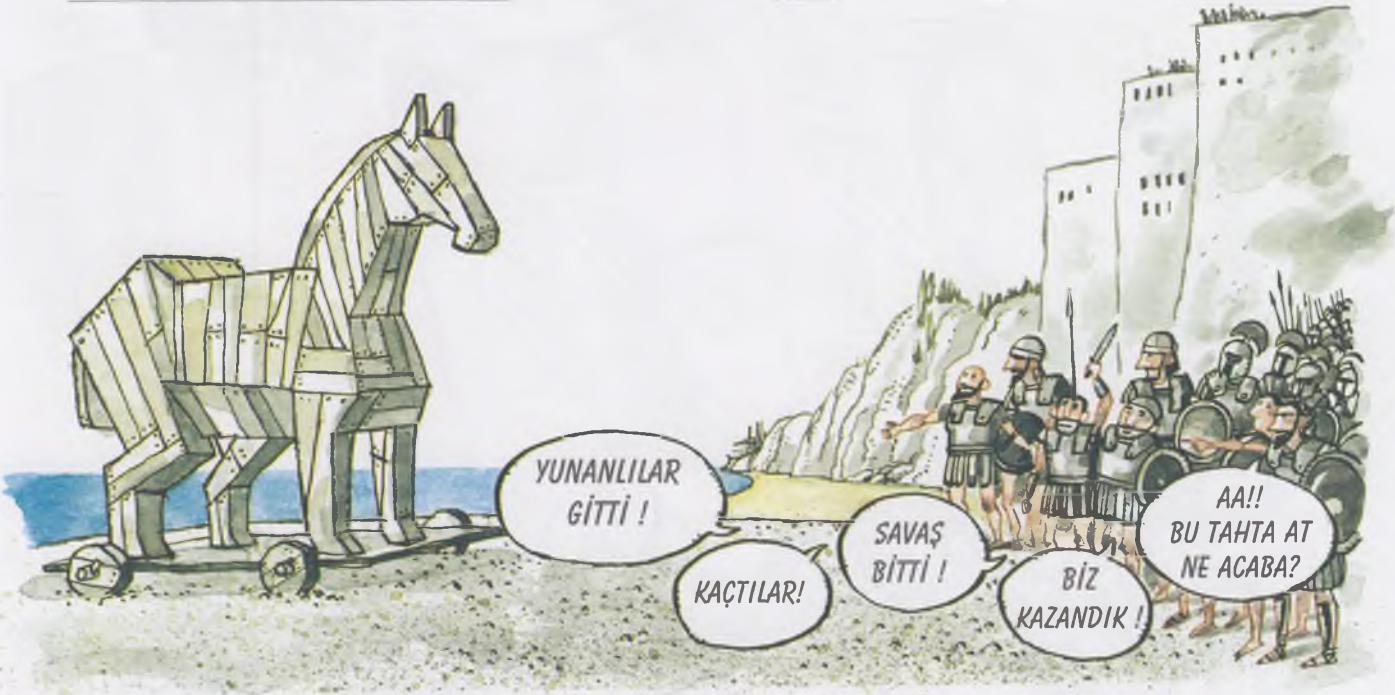

Yunanlılar, Truva surlarının önünde on yıl savaştı. Tanrılar ve Tanrıçalar da bu savaşta ikiye bölündü. Hera ve Athena Yunanları, Afrodit ve Apollon ise Truvahları destekliyordu. Ölenlerin arasında, topugündan bir okla yaralanan Achilles'de vardı. Savaş sürüp gidiyor ama hiç kimse bu savaşın nasıl son bulacağını bilmiyordu. Bir gün Odysseus'un aklına bir fikir geldi.

BÜYÜK TAHTA BİR AT
YAPACAĞIZ. BEN BİRKAÇ
SAVAŞÇIyla BİRLİKTE O
ATIN İÇİNÉ SAKLANACAĞIM.
SİZ ÇADIRLARI TOPLAYIP,
KAMP YERİNİ
TERKEDECEKSİNİZ. SONRA,
SANKİ SAVAŞMAKTAN
VAZGEÇMİŞ GİBİ GEMİLERE
BİNİP YELKEN
AÇACAKSINIZ.

Yunanlılar geride sanki unutmuş gibi bir savaşçı bırakmıştı. Truvalılar onu esir alarak bu kocaman tahta atın ne olduğunu sordu. Yunanlı esir bunu Tanrılaraya adak olsun diye yaptıklarını, ama çok büyük olduğu için gidenlerin gemilere alamadıklarını söyledi. Ama kahin Laokoon bu hikayeye inanmadı. Bunun bir tuzak olacağından şüphelendi. O zaman denizden yükselen iki kocaman yılan Laokoon ve iki oğluna dolanarak onları boğdu.

O akşam Truvalılar zafer nedeniyle bir eğlence düzenledi. Ama bilmedikleri bir şey vardı. Karanlık bastığında Yunan gemileri geri dönmüştü.

Truvalılar eğlenmekten yorgun düşüp uykuya daldığında, Odysseus ve arkadaşları tahta attan çıktılar. Ellerinde kılıçlar ve meşalelerle ev ev baskın düzenleyen Yunanlılar bütün Truvalı erkekleri öldürdüler. Kadınları ve çocukları köle olarak yanlarına alıp, Truva'yı yaktılar. Truva efsanesi böyle bitiyor.

Uzun bir şiir olan İlyada, Truva savaşını anlatır. Bu Homeros tarafından yazılmış bir destandır. Homeros Truva'nın Anadolu'nun batı kıyısında olduğunu yazmıştır. Hiç kimse Agamemnon, Achilles, Odysseus ve destanda adı geçen kahramanların gerçekte yaşayıp yaşamadığını bilemiyor. Ama 1871'de bugünkü Çanakkale sahilinde kazı yapan Alman arkeolog Heinrich Schliemann, destanda tarif edilen yerde şehir kalıntılarına rastladı. Elmas, altın ve gümüşten yapılan birçok takı buldu. Aynı zamanda bu kazı yerinde büyük bir tapınağın temeline rastlandı. Yan yana uzanan dokuz şehir kalıntısı bulundu. Belki de bunlardan biri Odysseus'un hilesiyle ele geçirilen Truva'dır. Peki ya koca bir savaşın bir kadın yüzünden çıktığı masalı... Hadi canım buna ancak büyükler inanır!

KORİNT, SPARTA ve ATİNA

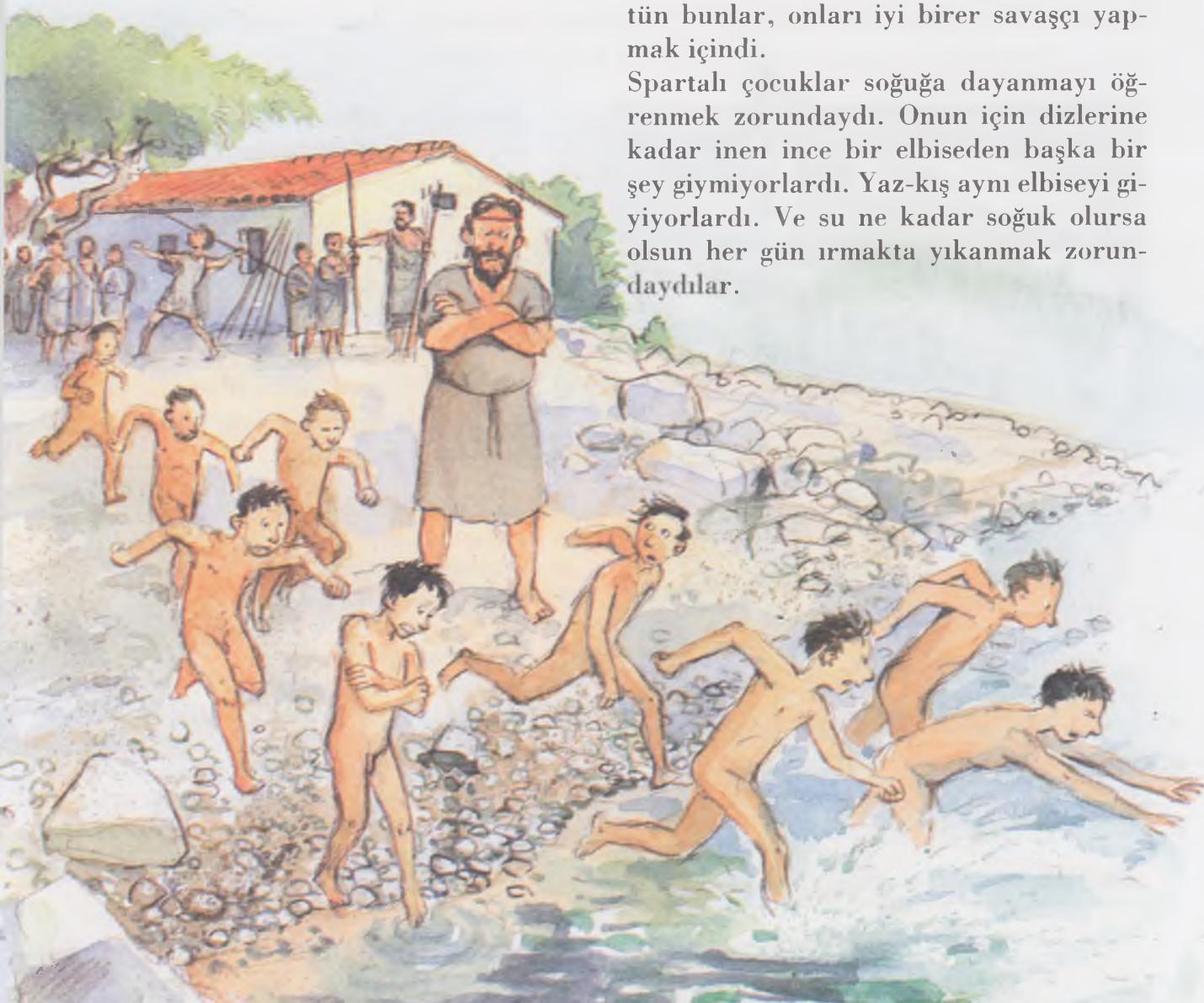
MÖ 500 yıllarda Yunanistan'da birçok şehir devleti vardı. Bunlardan biri büyük bir ticaret merkezi olan Korint'ti. Korintliler çok güzel çömlekler üretip, bunları bütün Akdeniz'de pazarlıyordu.

O zamanlar Avrupa'nın
kuzeyinde tek bir şehir bile
yoktu. Bunun için 1.500
yıl daha beklemek gerekti.

Diğer bir şehir Sparta'ydı. Orada bütün erkekler savaşçı olarak yetiştiriliyordu. Bir erkek çocuğu yedi yaşına geldiği zaman annesinden alınıyor, güreş, yüzme, koşma ve mızrak atma öğretiliyordu. Büttün bunlar, onları iyi birer savaşçı yapmak içindi.

Spartalı çocukların soğuğa dayanmayı öğrenmek zorundaydı. Onun için dizlerine kadar inen ince bir elbiseden başka bir şey giymiyordular. Yaz-kış aynı elbiseyi giyiyorlardı. Ve su ne kadar soğuk olursa olsun her gün ırmakta yıkanmak zorundaydılar.

Yunanistan'ın en büyük şehri Atina'ydı. Orada dar sokakları çevreleyen birçok ev vardı. Çoğu tek katlıydı bir ya da iki odadan oluşuyordu. Evler tuğladan yapılmıştı. Ama duvarları o kadar inceydi ki, bir hırsızın içeri girebilmek için bir baltayla dokunması yetiyordu. Yunanistan'ın yazları sıcaktı ama kışları çok soğuktı. Halk kış aylarında sokakta büyük ateşler yakıyor, ateş söndükten sonra da közleri alıp evlerine götürüyordu. Bu közlerin etrafına toplanarak isınıyorlardı.

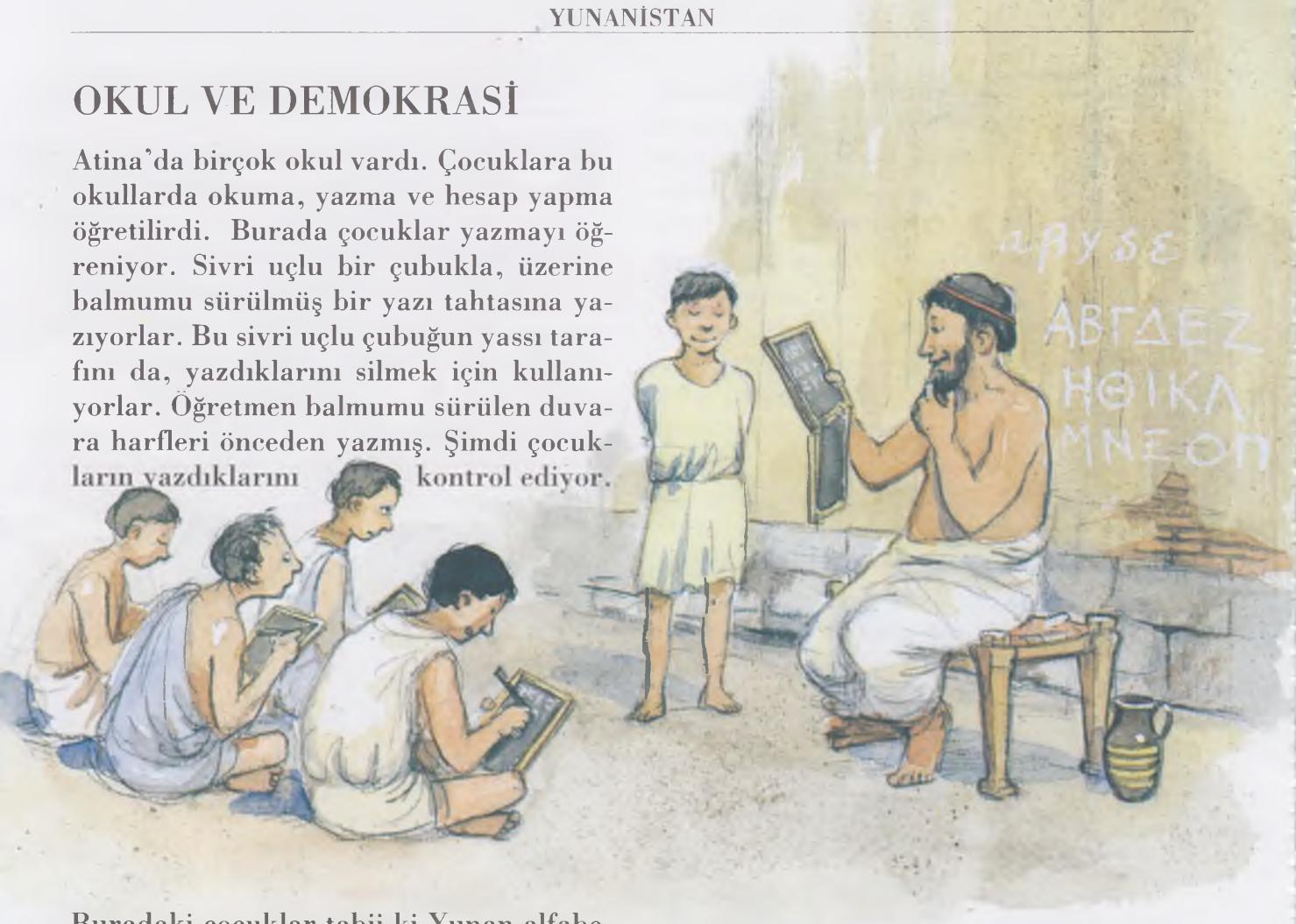
Atina'da büyük pazarlar kuruluyordu. Buralarda et, yumurta, un, yağ, şarap, ceviz, zeytin ve çeşitli meyveler bulunabiliyordu. Aynı zamanda ton balığı, sardalye, midye, mürekkep balığı gibi deniz ürünlerini de en çok bulunan yiyecekler arasındaydı. Buralarda mısır unundan çörekler yapılır ve koyun peyniriyle birlikte pazarda satılırdı.

Atina'nın para birimi Drahmi'ydi ve şöyle bir şeydi.

OKUL VE DEMOKRASİ

Atina'da birçok okul vardı. Çocuklara bu okullarda okuma, yazma ve hesap yapma öğretilirdi. Burada çocukların yazmayı öğreniyor. Sivri uçlu bir çubukla, üzerine balmumu sürülmüş bir yazı tahtasına yazıyorlar. Bu sivri uçlu çubuğun yassı tarafını da, yazdıkları silmek için kullanıyorlar. Öğretmen balmumu sürülen duvara harfleri önceden yazmış. Şimdi çocukların yazdıkları kontrol ediyor.

Buradaki çocuklar tabii ki Yunan alfabe-si öğreniyor. Yunan alfabetesinde her harfin bir adı var:

ALFA	A	NY	N
BETA	B	XI	Ξ
GAMMA	Γ	OMIKRON	Ο
DELTA	Δ	PI	Π
EPSILON	Ε	RHO	Ρ
ZETA	Ζ	SIGMA	Σ
ETA	Η	TAU	Τ
THETA	Θ	YPSILON	Υ
IOTA	Ι	FI	Φ
KAPPA	Κ	KHI	Χ
LAMBDA	Λ	PSI	Ψ
MY	Μ	OMEGA	Ω

Yunan harfleriyle yazmak o kadar zor değil. İşte birkaç örnek:

ORFEUS
ODYSSEUS
AFRODITE
MINOS
KERBEROS
SPARTA

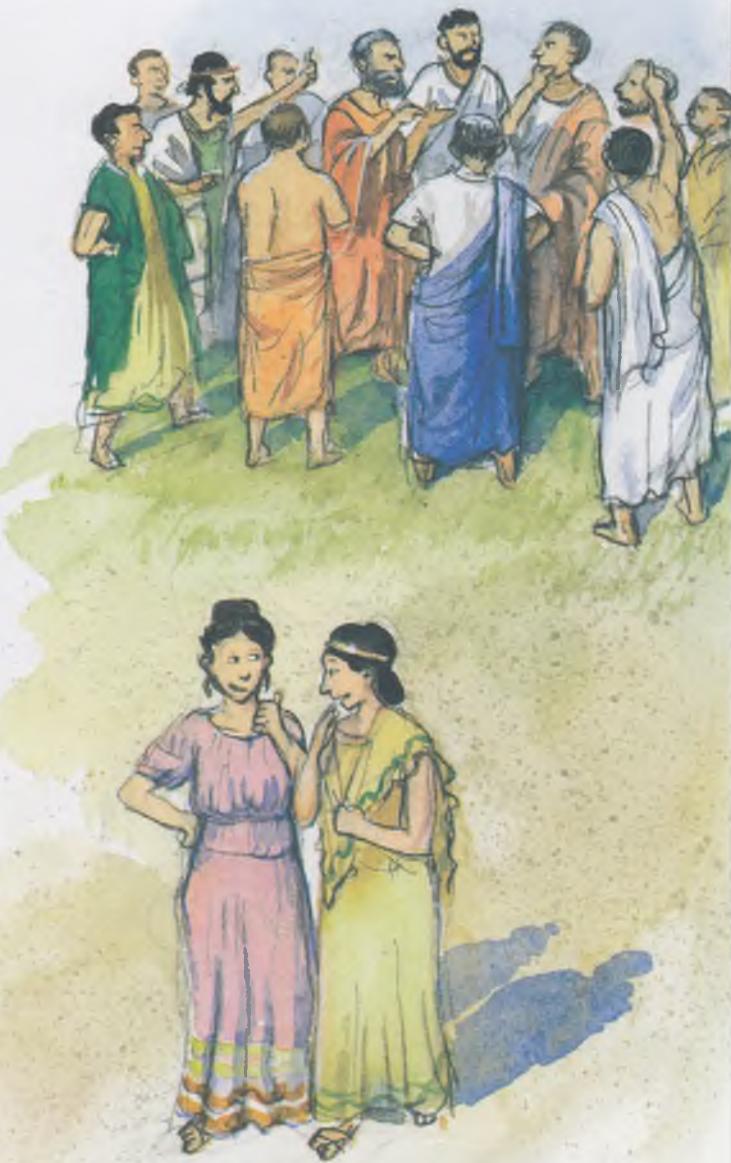
ΟΡΦΕΥΣ
ΟΔΥΣΣΕΥΣ
ΑΦΡΟΔΙΤΗ
ΜΙΝΟΣ
ΚΕΡΒΕΡΟΣ
ΣΠΑΡΤΑ

Yunanlılar bugün de aynı harfleri kullanıyor. Sizce buna neden alfabe denilmiş?

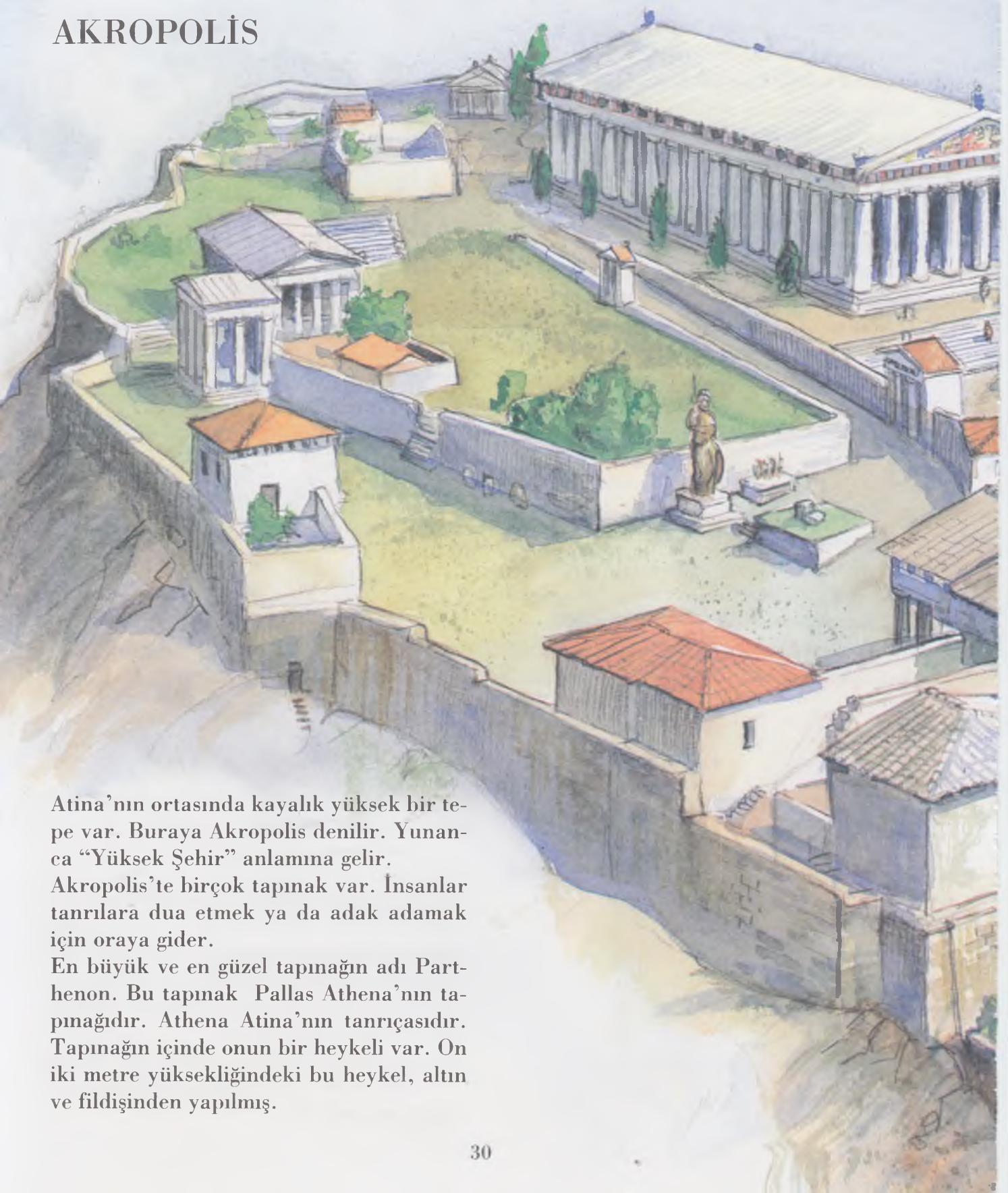
Atina oldukça önemli bir şehirdi. O zamanlar genellikle bir şehri ya da ülkeyi yöneten bir kral vardı. Eğer bir kral yoksa, yönetimi şehrin en zengin soylusu üstlenirdi. Ama Atina'da demokrasi vardı. Demokrasi sözcüğü Yunanca halk anlamına gelen "demos"la, yönetmek anlamına gelen "krate-in"in birleşmesiyle oluşmuş, halk yönetimi anlamına gelen bir sözcüktür. Atina'da böyle bir yönetim vardı. Yaklaşık ayda bir kez şehrin yetişkin bütün erkekleri Pnyks denilen bir tepede toplanırdı. Bu toplantıya halk toplantısı denilirdi. Bütün önemli kararlar bu toplantılarında alınır, bütün yasalar bu toplantıda belirlenirdi. Herkes yalnızca bir oy hakkına sahipti. Ancak Atina demokrasisi orada yaşayan herkesin kararlara katılması anlamına gelmiyordu. Atina'da yaşasa da orada doğmamış bir yabancının oy hakkı yoktu.

Demokrasiye halk yönetimi deniliyordu ama kadınlar halktan sayılmıyor, dolayısıyla oy kullanamıyordu. Atina'da çok sayıda köle vardı. Onlar da yabancılar ve kadınlar gibi halktan sayılmadıkları için oy kullanamazdı.

Kölelerin çoğu Atina'nın dışındaki gümüş madenlerinde çalıştırılıyordu. Bir kısmı tarım alanlarında çalıştırılırken, diğer bir kısmı da hizmetçi olarak kullanılıyordu. Köleler su taşıyor, elbise dikiyor, ekmeğe yapıp, yemek pişiriyordu. Köleler, tipki öküzler ve atlar gibi alınıp satılıklıydı. Köle sahibi, kölesine istediği yapabilirdi.

AKROPOLİS

Atina'nın ortasında kayalık yüksek bir tepe var. Buraya Akropolis denilir. Yunanca "Yüksek Şehir" anlamına gelir.

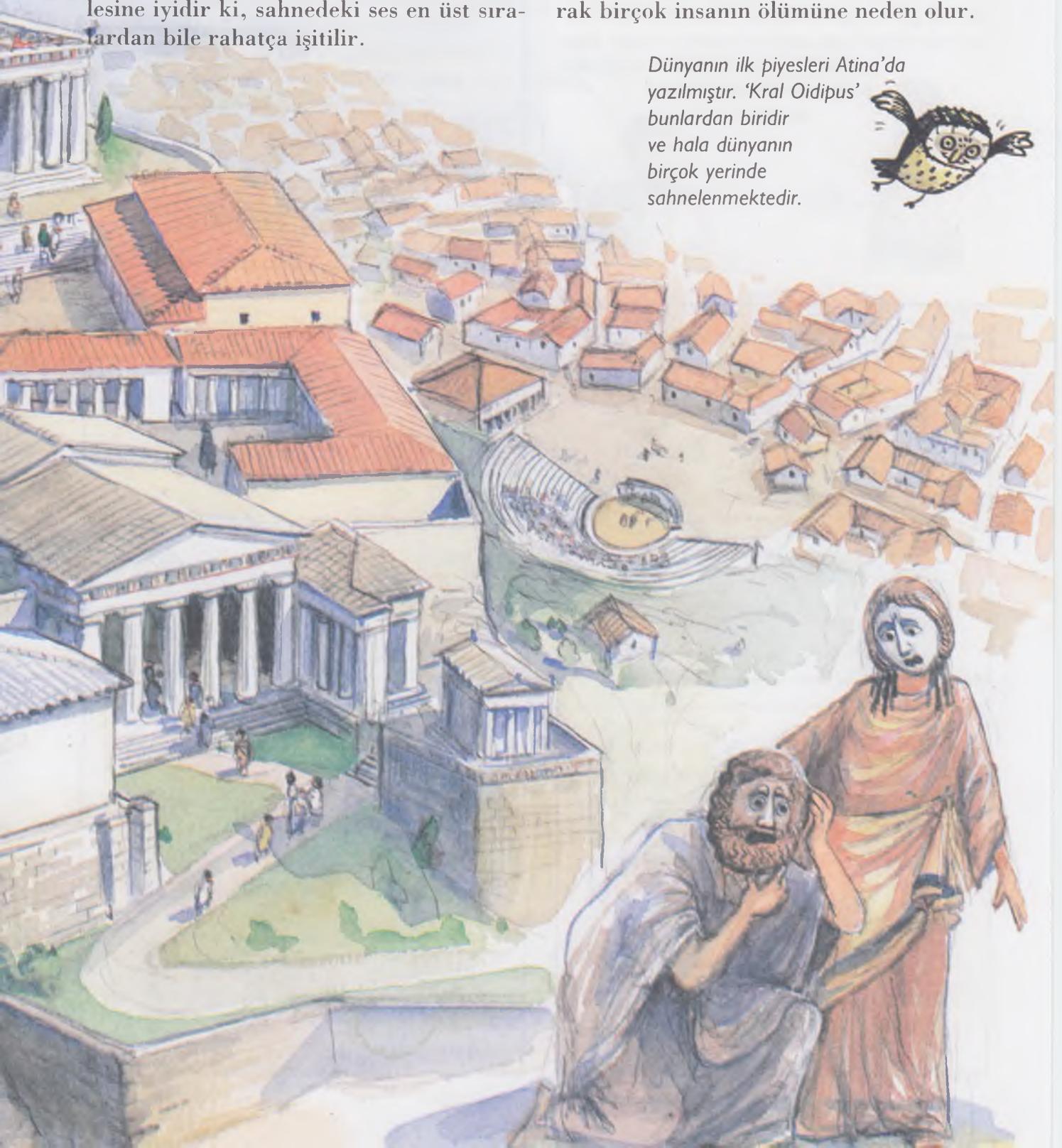
Akropolis'te birçok tapınak var. İnsanlar tanrlara dua etmek ya da adak adamak için oraya gider.

En büyük ve en güzel tapınağın adı Partenon. Bu tapınak Pallas Athena'nın tapınağıdır. Athena Atina'nın tanrıçasıdır. Tapınağın içinde onun bir heykeli var. On iki metre yüksekliğindeki bu heykel, altın ve fildişinden yapılmış.

Akropolis'in hemen altında Atina Tiyatrosu bulunur. Bu tiyatro birkaç yüz insanın oturabileceği büyülüktedir. Akustiği öylesine iyidir ki, sahnedeki ses en üst sıralardan bile rahatça iştilir.

Oyuncular sahnede 'Kral Oidipus' trajedisini sahneleriyor. Oidipus, Thebe kralıdır. Thebe'de tehlikeli bir hastalık yayılarak birçok insanın ölümüne neden olur.

Dünyanın ilk piyesleri Atina'da yazılmıştır. 'Kral Oidipus' bunlardan biridir ve hala dünyanın birçok yerinde sahnelenmektedir.

OİDİPUS TRAJEDİSİ

APOLLON'UN TAPINAĞINDAN GELİYORUM. TANRI HASTALIĞI BİZE BİR CEZA OLARAK GÖNDERMİŞ. SENDEN ÖNCESİ KRAL LAİOS ÖLDÜRÜLDÜ. AMA KATİLİ BULUNAMADI. TANRI, KATİL BULUNUP CEZALANDIRILMADAN HASTALIĞIN ŞEHİRİMİZİ TERK ETMEYECEĞİNİ SÖYLÜYOR.

TİRESIAS LAİOS'U BENİM
ÖLDÜRDÜĞÜMÜ SÖYLÜYOR. AMA BEN
ONU GÖRMEDİM BİLE. THEBE'E GELİP
KRAL OLDUĞUMDA O ÇOKTAN
ÖLDÜRÜLMÜŞTÜ.

FALCIYA İNANMA. YILLAR ÖNCE
BENİMLE LAİOS'UN BİR OĞLU
OLMUŞTU. FALCI BU ÇOCUĞUN
BÜYÜDÜĞÜ ZAMAN LAİOS'U
ÖLDÜRECEĞİNİ SÖYLEDİ. BİZ ÇOK
KORKTUK. ÇOCUK DAHA ÜÇ GÜNLÜKKEN
KİTHAIRON DAĞINA BIRAKTIK. O
ORADA ÖLDÜ. YANI FALCI YANILDı.

BEN LAİOS'UN HAYDUTLAR
TARAFINDAN ÖLDÜRDÜĞÜNÜ
BİLİYORUM. BURADAN BİRAZ
UZAKTA. DELFİ'YE GİDERKEN ÜÇ
HAYDUTUN SALDIRISINA UĞRADı.
ONO ÖLDÜRDÜLER. SONRA SEN
GELDİN. SENİNLE EVLENDİK.

AMAN TANRIM! NE YAPTIM BEN! ÜÇ YOL AĞZINDA
BÖYLE BİR ADAMLA KARŞILAŞIP KAVGAYA
TUTUŞMUŞTUK. VE ONU ÖLDÜRMÜSTÜM.

KORİNT'DEN GELİYORUM
KRAL POLYBOS ÖLDÜ, HALK
YENİ KRAL OLARAK SENİ
SEÇTİ OİDİPUS.

POLYBOS BENİM BABAMDI. BİR FALCI BABAMI
ÖLDÜRÜP ANNEMLE EVLENMECEĞİMİ SÖYLEDİ. BEN
BÖYLE BİR FELAKETLE KARŞILAŞMAMAK İÇİN
KAÇTIM. ONUN İÇİN THEBE'E GELDİM.

BUNU YAPMAN GEREKMEDİ. ÇÜNKÜ SEN POLYBOS'UN
ÖZ OĞLU DEĞİLSİN. SENİ KİTHARİON DAĞINDA BİR
ÇOBAN BULMUŞ. O ÇOBAN SENİ BANA GETİRDİ.
POLYBOS'UN ÇOCUĞU YOKTU, SENİ ONA BEN VERDIM. O
DA SENİ ÖZ OĞLUYMUŞ GİBİ BüYÜTTÜ.

BU ADAMA
BULDUGUN BEBEĞİ SEN Mİ
VERDİN?

SEYY!
HATIRLAYAMADIM

NASIL HATIRLAMAZSIN? KİTHAİRON DAĞINDA BEN KRAL
POLYBOS'UN, SEN DE KRAL LAİOS'UN ÇOBANIYDİN. İSTE
BU ADAM O GÜN BANA VERDİĞİN ÇOCUĞUN TA
KENDİSİ. HATIRLAMIYOR MUSUN??!

ROMUS VE ROMULUS EFSANESİ

İtalya'da Tiber adında bir nehir var. 2600 yıldan daha fazla bir zaman önce, bu nehrin etrafında bir şehir kurulmuştu. Bu şehrə Roma denildi. Roma'daki bütün çocuklar size şimdi anlatacağımız öyküyü bilirler.

Bir zamanlar Numitor adında bir kral vardı. Tiber nehrinin kıyısındaki Alba Longa şehrini yönetiyordu. Bu kralın Amulius adında bir kardeşi ve Rhea Silvia adında bir kızı vardı. Amulius kötü mü kötü bir adamdı. Bir gün yalan ve hileyle kandırıldığı askerleri toplayarak, kardeşi kral Numitor'u şehirden sürüp krallık tahtına kendisi geçti.

GÖTÜR BU ÇOCUKLARI
TİBER NEHRİNİNE AT!

Rhea Silvia'yı Tanrıça Vestas'ın tapınağına rahibe olarak kapattı. Numitor'un soyunun tükenmesini istiyordu. Vestas tapınağının rahibeleri ne evlenebilir ne de çocuk sahibi olabilirdi. Ama bir gün Vestas tapınağına gelen savaş Tanrısı Mars, Rhea Silvia'yı görüp ona aşık oldu. Mars onunla birel oldu. Rhea Silvia hamile kaldı. Dokuz ay sonra ikiz çocuk dünyaya getirdi. İki güzel erkek çocuk. Bunlara, Romus ve Romulus adı verildi. Bu olayı duyan Amulius öfkeden kudurdu. Rhea Silvia'nın diri diri gömülmesini emretti. Vestas tapınağında çocuk sahibi olan rahibelere bu ceza verilirdi. Amulius'un kötülüğü bununla da kalmadı. Bir adamına söyle bir emir verdi:

Ama emri alan adam çocuklara acıdı. Onları nehre atmaya yereği elvermedi. Sağlam bir sepet bulup çocukların içine yerleştirdi. Ve sonra öylece nehre bıraktı.

Nehrin akıntısında sürüklelenen sepet sonunda bir ağaca takıldı. Akşam olmuştı ve hava çok soğuktu. Karınları da açılan Romus ve Romulus ağlamaya başladı.

Oradan geçen dişi bir kurt, çocukların ağlamasını duydu. Onlara acıdı, sepeti alıp onları yuvasına taşıdı. Romus ve Romulus'u kendi sütüyle besledi.

Bir gün kurdun yuvasının önünden geçen bir çoban bu iki çocuğu gördü, onları alıp kendi evine götürdü.

Çobanın evinde büyüyen Romus ve Romulus, dede ve annelerinin başına geleni ögrendikleri zaman Amulius'u cezalandırdı. Dedeleri Numitor tekrar Alba Longa'ya dönerek kral oldu. Bunun karşılığında onlara toprak verdi. Orada yeni bir şehir kurabılırlerdi. Romus ve Romulus ağaçları kesip bu toprağı yerleşme hazırladı. Çamurdan kulübeler yapıp, çatlarını saman ve sazla kapladılar.

Ama yeni şehrin surlarının nereye yapılacağı konusunda anlaşamadılar ve tartışmaya başladılar. Tartışma gittikçe kızıştı.

Sonunda çok kızan Romulus, bir sopayla vurarak kardeşi Romus'u öldürdü.

Romulus yeni şehrin kralı oldu. Bu şehrle Roma adı verildi. Denilir ki, Roma'nın kanlı tarihi kardeş katliyle başladı.

Bir kurdun insanlarla paylaşabildiği şeyi insanlar birbirleriyle paylaşamadı. İşte bütün cinayetlerin sebebi.

İTALYA

ROMA İMPARATORLUĞU

Romalılar komşu şehirlerle savaşıp onlara boyun eğdirdi. MÖ 270'te bütün İtalya'yı ele geçirmişlerdi.

Römalî askerler dizlerine kadar uzanan beyaz bir gömlek giyerdi. Bunun üzerine deriden yapılmış, üzerinde koruyucu demir şeritleri olan bir zırh geçirirlerdi. Başlarında demirden yapılmış bir kask olurdu. Ayaklarında deri iplerle bileklerine bağladıkları sandaletler vardı. Bu sandaletlerin altında metal bir koruyucu bulunurdu; bunun sayesinde uzun yolculuklar yapabiliyorlardı. Askerler iki saldırı silahı taşırlardı. Demir uçlu bir mızrak ve kısa bir kılıç. Kalkanları, üzerine deri geçirilmiş tahtadan yapılmıştı ve kalkanın tam ortasında metal bir koruyucu vardı.

KARTACA SAVAŞLARI

Romalılar en çetin savaşlarını, Kuzey Afrika kıyılarındaki Kartaca şehriyle yaptı. Kartaca ve Roma arasında üç uzun savaş oldu. Romalılar üçünü de kazandı.

İşte bu savaşlardan ikincisi yeni başlıyor. MÖ 218'de İspanya. Askerlerin ortasında konuşan adam Kartacalıların komutanı Hannibal.

Roma çok uzaktaydı. Oraya ulaşmak için önce Pirene Dağları'nm aşmaları gerekiyordu. Sonra Güney Fransa'dan geçerek Alp Dağları'na vardılar.

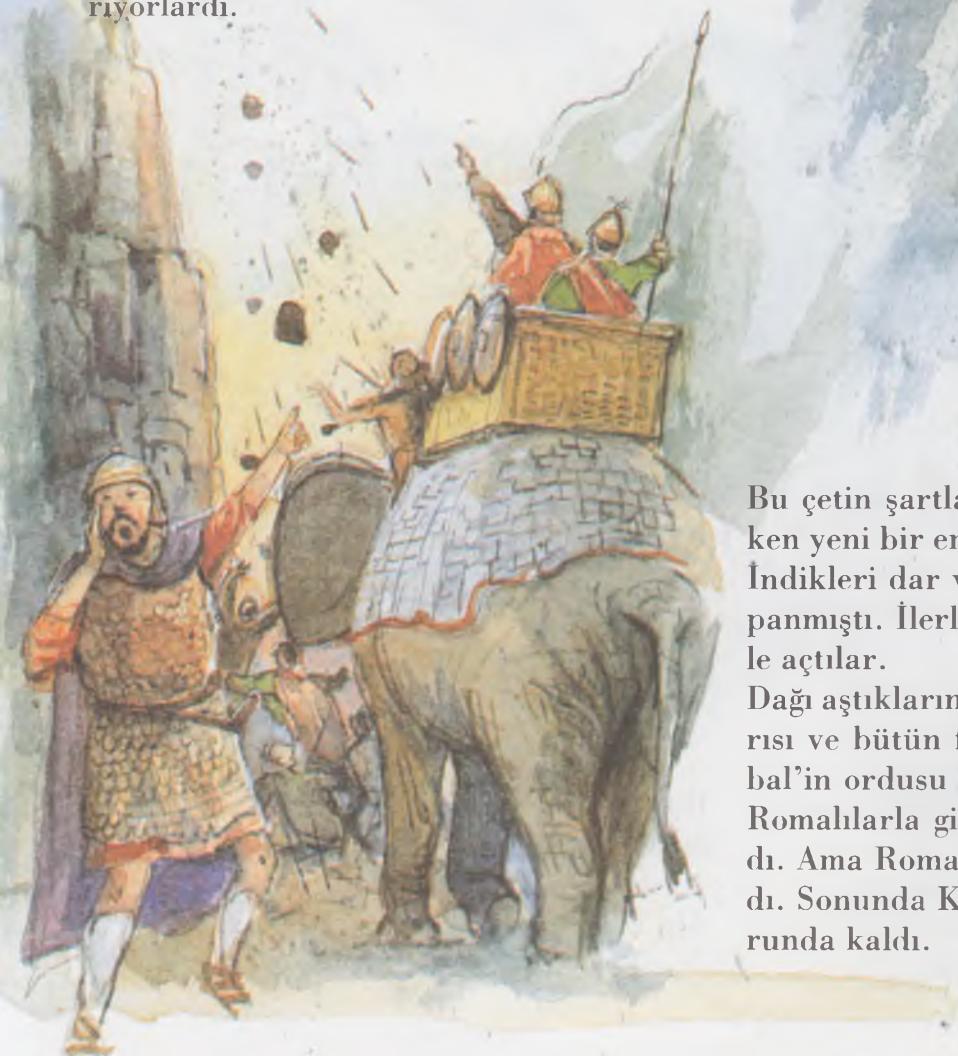
Dağı aşmak için zorlu ve dik bir yoldan başka bir yer bulamadılar. Bu yolun bir tarafı keskin uçurumlarla doluydu. Tek bir yanlış adım felaket demekti.

Kartacalılar dokuz günlük tırmanıştan sonra Alpler'in en yüksek noktasına vardı. Bu arada kar yağmaya başlamıştı. Kar nedeniyle dağdan inmek, tırmanmaktan çok daha zor olmuştu. Karla kaplı yolda nereye bastığını bilmek imkansızdı. Üstelik Kartacalılar bu dağı filler, savaş arabaları ve yanlarında taşıdıkları savaş malzemeleriyle aşmaya çalışıyordu. Bu olağanüstü yolculukta daha şimdiden onlarca insanı dağa kurban vermişlerdi. Ama tek düşmanları çetin doğa koşulları değildi. Dağda yaşayan kabileler Kartacalıların kendi topraklarını almaya geldiklerini düşünerek onlara saldıryorlardı.

Bu çetin şartlarda yollarına devam ederken yeni bir engelle karşı karşıya geldiler. İndikleri dar ve dik yol bir heyelanla kapılmıştı. İlerleyebilmek için yolu güçlükle açtılar.

Dağı aşıklarında neredeyse askerlerin yarısı ve bütün filler kaybedilmişti. Hannibal'in ordusu İtalya'da uzun yıllar kaldı. Romalılarla girdiği birçok savaşı kazandı. Ama Roma'yı ele geçirmeyi başaramadı. Sonunda Kartacalılar geri dönmek zorunda kaldı.

Arkeologlar Kartaca'nın
kalıntılarını buldular.

Romalılarla Kartaca arasındaki üçüncü savaş MÖ 146'da Romalıların zaferiyle sonuçlandı. Romalılar Kartaca'yı ele geçirip yaktı ve halkını köleleştiridi.

Kartaca'da ayakta ne varsa yakıp yıkan Romalılar, bir daha üzerine hiçbir şey yapılmasın diye toprağı sürüp tarla haline getirdiler. Pulluğun açtığı yerlere bir daha hiçbir şey yeşermesin diye tuz döktüler. Ve din adamları lanetler yağdırıp, dualar ederek tuzun yardımına koştular.

ROMA İMPARATORLARI

Roma denildiğinde akla gelen ilk isim Sezar'dır. MÖ 100-44 yılları arasında yaşayan Gaius Julius Sezar savaşçı biriydi. Galya'yı ele geçirerek Roma İmparatorluğu'na katmıştı. Burası bugünkü Fransa'dır. Sezar, kendini Roma'nın tek hakimi ilan etmişti. Bir diktatör olarak her şeye tek başına karar veriyordu.

Ve bu durumdan hoşlanmayan çok sayıda insan vardı.

MÖ 44 yılının Mart ayında Roma'nın ileri gelenleri bir toplantı yaptı.

Sezar, toplantı salonunun ortasında altın bir tahtta oturuyor. Etrafında halka olmuş duran adamlar var. Bunlardan biri Sezar'a bir mektup uzatırken birdenbire üzerine atılıp onu bıçaklamaya başlıyorlar. İçlerinde Sezar'ın en çok güvendiği komutanı Brütüs'te var. Yirmi üç bıçak darbesiyle yere yıkılıyor Sezar.

Onun yerine Augustus getiriliyor. Bundan sonra Romalı yöneticilere "imparator" denildi. Yani Augustus, Roma'nın ilk imparatoru olmuştu.

Augustus zamanında Roma İmparatorluğu'nun sınırları Mısır'dan Kuzey Afrika'-

ya, İspanya, Fransa, Balkan Yarımadası'-ndan Yunanistan'a ve Anadolu'dan Suriye ve Filistin'e kadar uzanıyordu.

Augustus zamanında Yahudilerin yaşadığı bölgelerde çok önemli bir şeyler oluyor.

Hz. İSA'NIN ÖYKÜSÜ

Bu öykü Kudüs'te başladı.

Hz. İsa, kendisine 12 tane havarı seçmişti. Bunlar İsa'yla birlikte geziyor herkesi Hz. İsa'nın Tanrısına inanmaya davet ediyordu. Ve "kendinizi nasıl seviyorsanız yakınızı da öyle sevin" diye öğütlüyorlardı. En yakınımız kim diye soranlara İsa şu öyküyü anlatıyordu:

Bir adam Jeriko'ya gitmek için Kudüs'ten yola çıkmıştı. Yolda haydutların saldırısına uğradı. Haydutlar adamı dövüp, elbiselerini parçalayarak yarı bayığın yolda bıraktılar.

Sonra vicdan sahibi bir adam geldi ve hâline acıyarak ona yardım etti.

Oradan bir papaz geçiyordu. Adamın yerde yattığını gördü, ama başını çevirip yoluna devam etti. Sonra bir levit geldi. O da papaz gibi başını çevirip gitti.

Adamın yaralarını temizleyip sardı. Sonra eşegine bindirip en yakın hana götürdü.

İsa'yı dinleyenlerin çoğu ona inandı ve Tanrının oğlu olduğunu iddia etti. Ama ondan hoşlanmayanlar da vardı.

Üçüncü gün kadınlar mezarı ziyarete gitti. Onları bir melek karşıladı.

**KORKMAYIN. İSA'YI ZİYARETE
GELDİĞİNİZİ BİLİYORUM AMA O
GÖKYÜZÜNE ÇIKTI.**

Yüksek papazların askerleri İsa'yı tutukladılar. Ve Romalı yöneticilerden onun öldürülmesini istediler. Böylece İsa, çarmıha gerilerek öldürüldü. O ölüktен sonra havarileri onu çarmıhtan indirerek taş bir mezara gömdüler.

İsa birkaç kez havarilerine göründü.

İncil'de böyle anlatılıyor.

KUDÜS'ÜN YIKILMASI

Yahudilerin çoğu Romalılar'dan rahatsızdı. MS 66 yılında ayaklandılar. Romalı askerlerin Kudüs dışındaki kamplarını basan isyancılar başarılı oldu. Ayaklanmacılar Kudüs'e girerken halk onları alkışlayarak destek verdi.

Ama Romalılar yeni askerler gönderdi. Bu yeni gelenler isyancıları yenilgiye uğrattı ve Kudüs'ü kuşatıp şehrin etrafında kamp kurdular. Mancınıkla şehrin duvarları üzerinden taş ve ateş topları yağdırıldılar. Kuşatma aylarea sürdü. Şehirden hiç kimse dışarı çıkmamıştı. Ve şehrin surları içindeki insanlar açlıktan kırlıma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştı. Şehir ahalisi köpekleri ve fareleri yemeye başlamıştı. Birçoğu derileri ve ayakkablarını kaynatarak yemeye çalışıyordu.

MS 70 yılında Romalılar şehr saldırdı. Kocaman koç başlarıyla şehrin kapılarını yıkmayı denediler. Ancak kapılar demirlerle güçlendirilmiş olduğu için başaramadılar. En sonunda kapıları yakarak kendilerine yol açtılar. İlk önce Yahudilerin en büyük tapınağını ele geçirdiler. Sonra da bütün şehri. Ne kadar güçlü saldırırlarsa saldırısınlar, Yahudiler sokak sokak direniyor, her saldırıyı kahramanca püskürtüyordu. Ama Romalılar onlardan kat kat fazlaydı ve direnenler açlıktan yorgun düşmüştü. Bu nedenle daha fazla di renemediler.

Romalılar şehr bütün tapınak ve evlerini yağmalayıp yakarak bütün surlarını yıktılar.

Kudüs yerle bir edilmişti. Romalılar eve dönerken Kudüs'ün hazinelerini birlikte götürdü. Bunların içinde büyük tapınaktan alnan ve Yahudiler için kutsal bir değeri olan yedi kollu şamdan da vardı. Erkeklerin çoğunu öldüren Romalılar, kadınları ve çocukları köle pazarlarında sattılar.

Askerler Roma'ya döndüklerinde Roma sokaklarında coşkuyla karşılandı. Karşılayanlar, şimdi Roma sokaklarını adımlayan ayakların binlerce insanın cesedini çığnедigiini bilmiyorlar mıydı?

YAHUDİLER FILİSTİN'DEN SÜRÜLÜYOR

MS 132'de, Kudüs'ün yıkılmasından 62 yıl sonra, Yahudiler yeniden ayaklandı. İsyancılar gece yarıları Romalıların kamplarına saldırıyor, gündüzleri dağlara çekiliyordu. Romalıların isyancıları bu dağlarda bulması çok zordu.

Ama üç yıl süren bir savaş sonunda şehir ve köyleri yerle bir ederek bu ayaklanması da bastırdılar. Birçok Yahudi öldürüldü. Sağ kalanlar evlerinden çıkarıldı. Bunların yerine Suriye ve Arabistan'dan gelenler yerleştı.

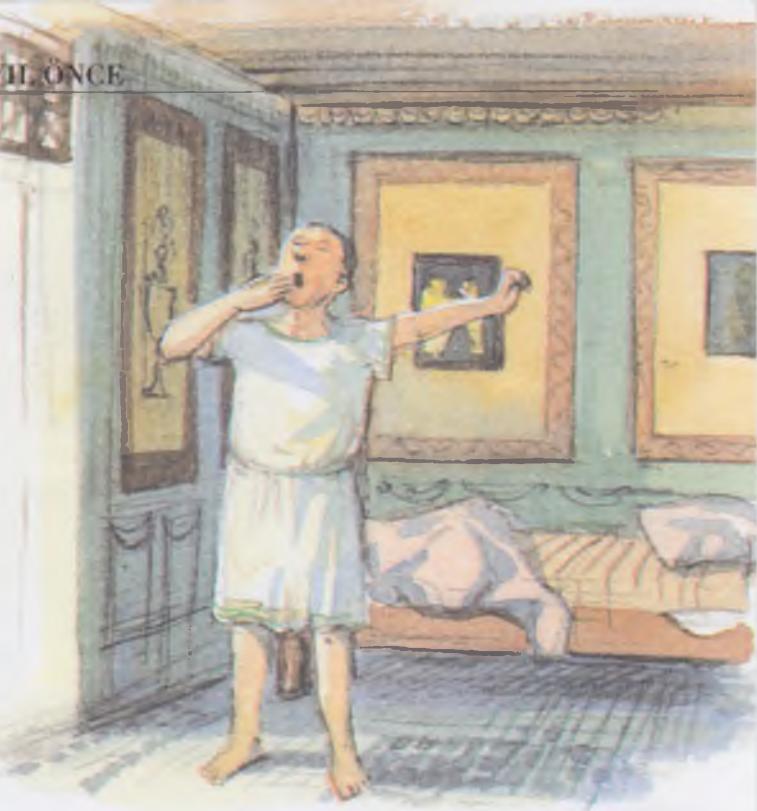

Yahudiler, birçok ülkeye dağıldı. Bir kısmı Mısır ve Kuzey Afrika'ya göctü. Diğer bir kısmı Yunanistan, İtalya, İspanya, Fransa ve Almanya'ya gitti. Ama terk ettikleri topraklara her zaman geri dönmemeyi düşünlüyorlardı. Paskalya kutlamalarında 'Gelecek Yıl Kudüs'te' diyerek bu özlemlerini dile getirdiler.

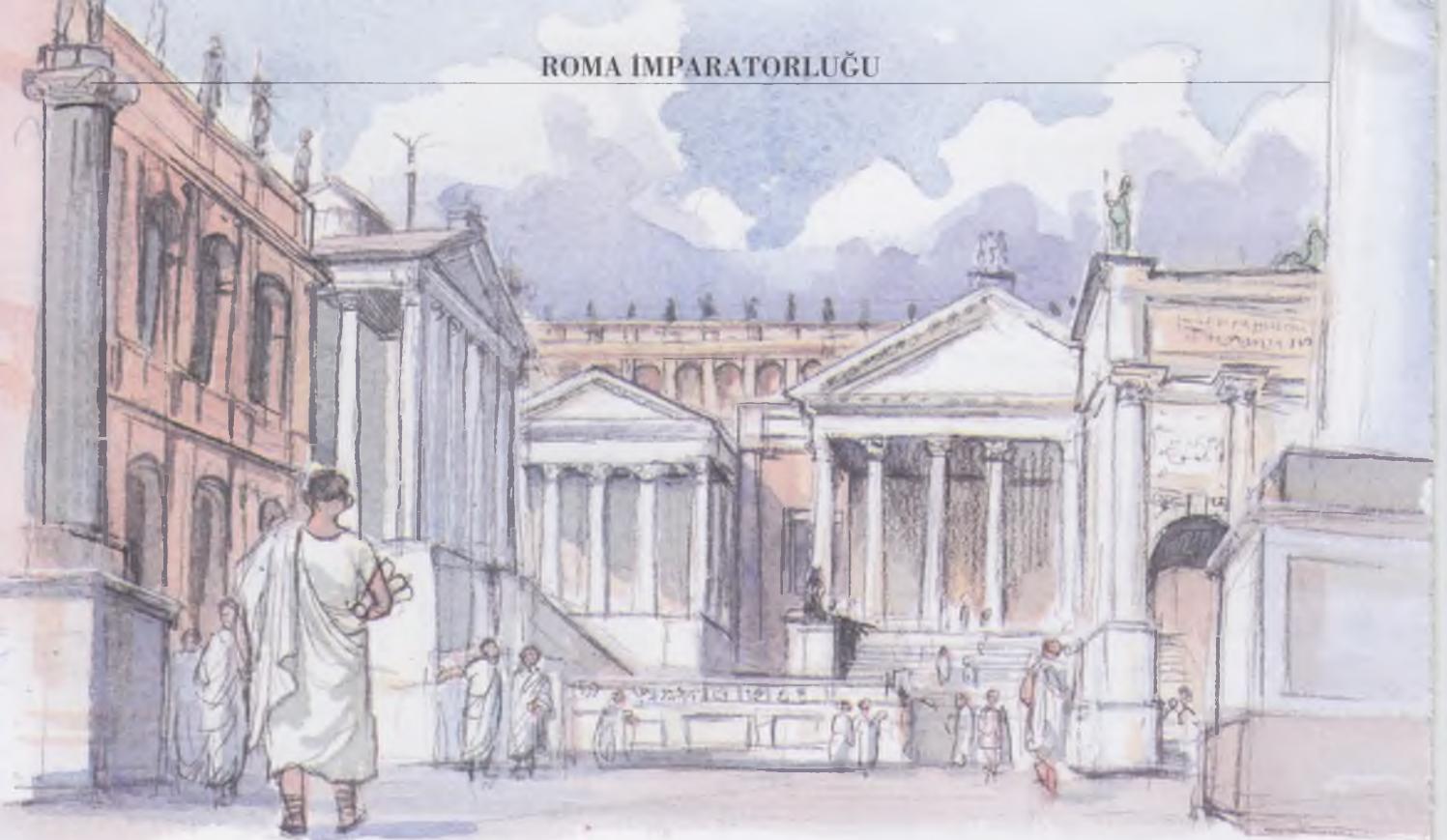
ROMA ŞEHİRİ

MS 50'ler. Marcus Valerius bir yaz sabahı Roma'daki evinde uyanıyor. Saat henüz sabahın beşi olmasına rağmen yatağından kalkıyor. Bu Romalıların bir alışkanlığı, gün ışır ışımaz uyanırlar. Kışları güneş daha geç doğduğu için geç uyanırlar.

Valerius'un hazırlanması fazla vakit almaz. Hemen yatağının yanı başında duran su dolu bir leğende elini yüzünü yıkıyor. Kahvaltı etmiyor, yalnızca bir bardak su içiyor. Yatağını toplaması da gerekmiyor, çünkü bu iş kölesi yapacak.

Sonra giyiniyor Marcus Valerius. Bu iş o kadar uzun sürmüyor. Zaten “tunik” de nilen ketenden yapılmış uzun bir elbiseyle uyuyor ve gündüz sadece bu tunığın üzerine bir örtü atıp ayağına sandaletlerini geçiriyor. Artık güne hazır.

MAHKEMEDE

Marcus Valerius bir avukat. Bu nedenle hazırlanıktan sonra mahkemenin yolunu tutuyor.

Mahkeme binası Roma'nın merkezinde bulunuyor. Valerius, bu binanın iki tarafı heykellerle süslenmiş koridorunda yürüyor, içerisinde bir sürü insan var. Valerius bugün bir miras davasına bakacak. Müvekkili, babasının bıraktığı vasiyet konusunda kardeşiyle kavgalı biri.

Saat on ikide mahkemelere ara verilir. Valerius öğle yemeği için evine gider. Birkaç parça soğuk et, biraz ekmek, soğan ve şaraptan oluşan yemeğini yer.

VASİYETNAMEYE GÖRE KARDEŞİM CAMPANIEN'DEKİ TARLAYA TEK BAŞINA SAHİP OLUYOR. HALBUKİ EŞİT BİR ŞEKLİDE PAYLAŞMALIYIZ. BU VASİYET SAHTE. SEN HAKİMLERİN BU VASİYETİ GEÇERSİZ İLAN ETMESİNİ SAĞLAMALISIN!

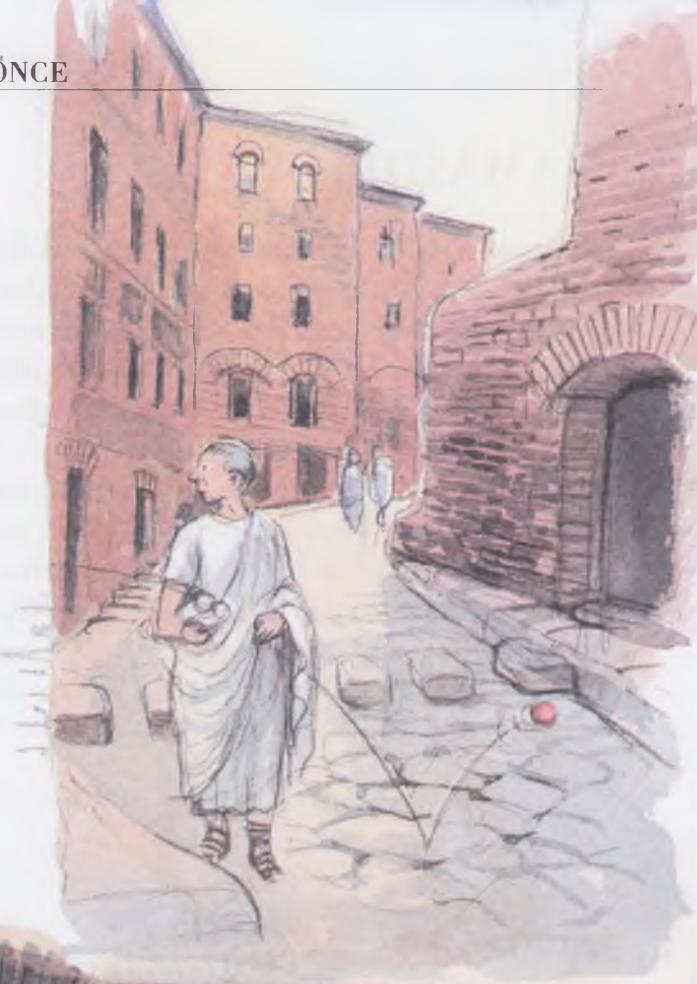

OKULDA

Marcus Valerius, öğleden sonra hamama doğru yola çıkar. Yolunun üzerinde bir okul var. Bu okulun bir odasında yirmi çocuk okuma-yazma öğreniyor. Öğretmen siyah tahtaya yazdığı harfleri tanıtıyor ve sonra çocukların bu harfleri yazmalarını istiyor. Arkasından çocukların yazdıklarını kontrol ediyor.

Bugün kullandığımız alfabeti
Romalılar bulmuştur.

HAMAMDA

Hamam büyük bir bahçenin içerisinde. Bu bahçede dükkanlar, lokantalar, jimnastik ve masaj salonları da var. Hamam, Romalılar için bir çeşit buluşma yeri. Ancak buraya, evlerinde kendi hamamları olduğu için çok zenginler gelmez.

Bizim Valerius soyunduktan sonra büyük bir ocak tarafından ısıtılan bir odaya girer. Çok sıcak olan bu odada iyice terler. Buradan sıcak suyla dolu bir havuzun bulunduğu başka bir odaya geçer. Bütün vücudunu yıkar, keselenir. Daha sonra da içinde soğuk su olan bir havuza girer.

1.950 YIL ÖNCE

BİR ZİYAFET SOFRASI

Valerius, akşam bir arkadaşının verdiği ziyafete davetli. Kendisiyle birlikte sekiz misafir daha var. Yemek salonunun ortasındaki büyük bir sofranın etrafında toplarırlar. Yiyecek ve içecek servisini köleler yapar.

Önce büyük bir tepside deniz hayvanlarıyla çeşitli sebzeler getirilir. Sonra kızartılmış değişik av hayvanları. Ana yemek, bütün olarak kızartılmış yavru bir domuz. Aşçı bunu sofrada parçayıp konuklara dağıtır.

Ayrıca sofrada şunlar var:

Kuşkonmaz

Salatalıklar ve zeytin

Midye

Istakoz

Haşlanmış balık

Kızartılmış bildircin

Kızartılmış ve bala batırılmış badem

Yemek sırasında kölelerin getirdiği bir kapta eller yıkandırılır ve kurulanır. O zamanlar çatal ve bıçak olmadığı için yemekleri elliyeyle yerlerdi. Bunun için yıkama işlemi sıkça yapıldı.

O zaman bıçak yalnızca etleri kesmek için kullanılırdı. Çatal henüz bulunmamıştı.

Yemekten sonra büyük bir tepsinin içinde çetili meyveler getirilir. Kurabiyeyle birlikte sunulan bu meyveler üzüm, incir, hurma ve erik. Herkes yiyebildiği kadar yer.

Birkaç saat sonra ziyafet biter.

Sizce bizim Marcus doymuş mudur?

Eve gitme zamanı gelir. Marcus, arkadaşıyla vedalaşıp sokağa çıkar.

Sokaklar zifiri karanlık. Roma'da ev dışında bir aydınlatma yok. Ve bu saatte sokaklarda olmak oldukça tehlikeli. Ama Valerius'un iki kölesi kendisiyle birliktedir. Onların yaktığı meşaleler yolu aydınlatır.

POMPEİ FACİASI

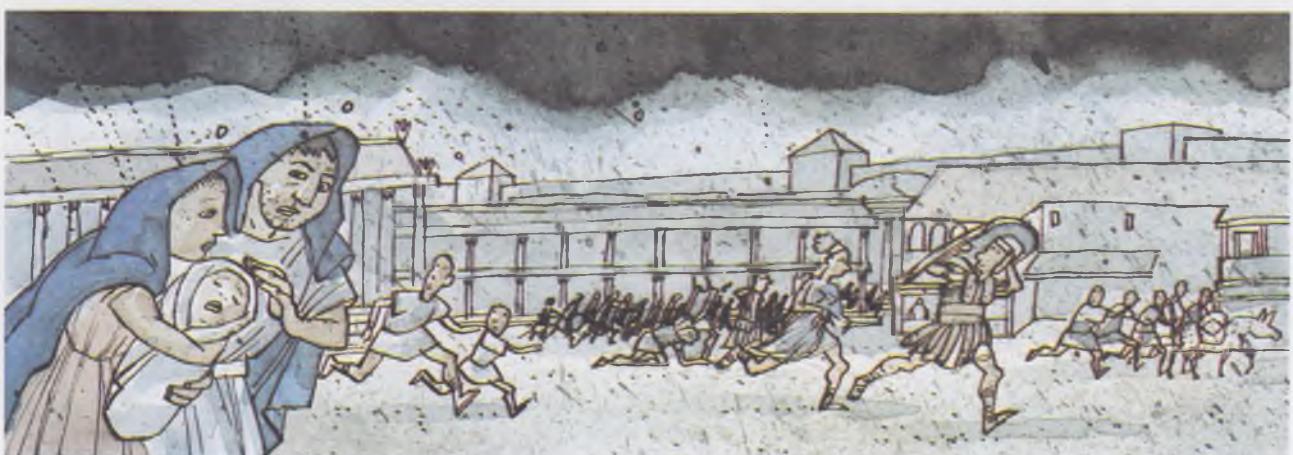
Bu şehrin adı Pompei. Güney İtalya'da Vezüv yanardağının hemen eteğinde kurulmuş. MS. 79 yılının 24 Ağustos'unda sıcak bir yaz günü. Güneş bütün ateşiyle tek bir damla bulutun olmadığı gökyüzünü yakıyor.

Ama henüz gün ortası olmasına rağmen gökyüzü hızla kararlıyor. Volkannın ağızından büyük bir duman sütunu yükselsek gökyüzünü kaphıyor. Kısa zamanda gökyüzü dumandan görünmez oluyor

Birdenbire gökyüzünden taş yağmaya başlıyor. Bunların bir kısmı bezelye büyülüüğünde, bazılarıysa yumurta kadar. Gittikçe daha fazla taş ve kül bütün şehrin üzerine yaşıyor.

İnsanlar panik içinde kaçışmaya başlıyor. Bir kısmı evlerine girerken, diğer bir kısmı bodrumlara sığınıyor. Şehrin dışına kaçmaya çalışanlar, zehirli gazlar yüzünden kusarak yere yıkılıyor.

Volkanın faaliyeti tam üç gün sürüyor. Bu üç günün sonunda bütün şehir kahin bir taş ve kül tabakasının altında kalıyor.

Uzun yıllar sonra bu kül tabakasının üzerinde otlar ve ağaçlar yeşerir. Pompei bütünüyle yok olmuştu artık.

1700 yılında yapılan bir kazıyla şehrin kalıntılarına ulaşılır. Evler, sokaklar ve tapınaklar açıga çıkarılır. Bunlardan bazıları bütünüyle yıkılmıştır, bazıları ise tipki o günkü gibi yerinde durmaktadır.

İtalya'da Pompei'yi ziyaret ederseniz Romalılar zamanında bir şehrin nasıl olduğunu görebilirsiniz. Çünkü sokakları kaplayan lavlar daha sonra donarak bir kalkan gibi bu sokakları korumuştur.

HİRİSTİYAN AVI

Hz. İsa'nın ölümünden sonra, havarileri O'nun öğretisini yaymaya devam ettiler. Bir kısmı Kudüs'te kahrken, diğerleri Suriye, Yunanistan ve Roma'ya dağıldılar. Birçok insan eski inançlarını terk ederek bu yeni dini benimsedi. Bunlar kendilerine Hıristiyan adını verirler.

JUPİTER, JUNO, MARS VE APOLLO YOK.
YALNIZCA TEK BİR TANRI VAR. İSA BU
TANRI'NIN OĞLU. O ÖLÜLERİN ARASINDAN
GÖKYÜZÜNE YÜKSELDİ. EĞER ONA İMAN
EDERSENİZ ÖLÜMDEN SONRA TEKRAR HAYATA
DÖNECEKSİNİZ.

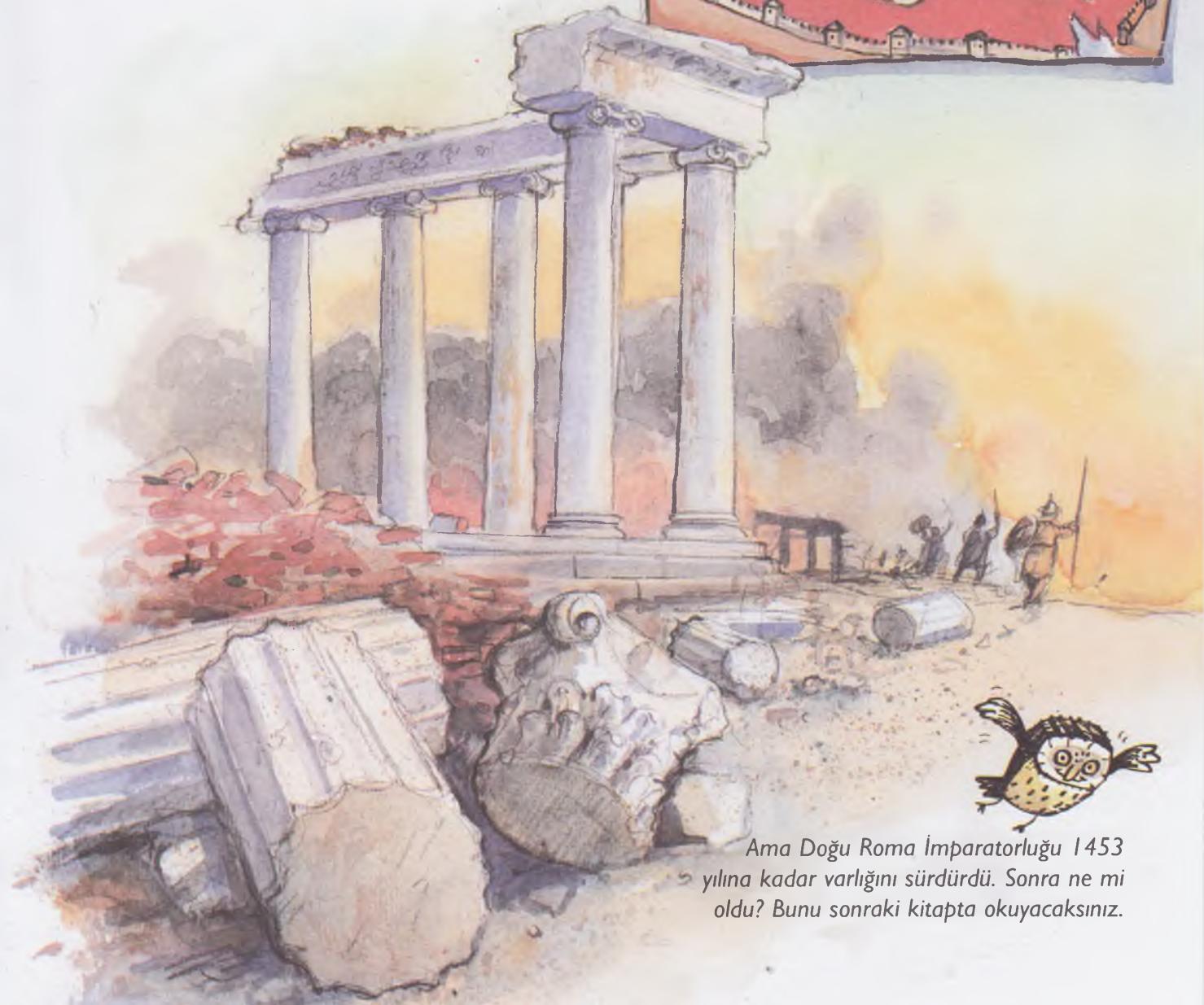
Başlangıçta Hıristiyanlar büyük bir baskıyla karşılaşır. Bu yüzden gizli gizli ibadet etmek zorunda kalırlar. Eski tanrılar için adak adamayı reddeden Hıristiyanlar bu nedenle öldürülürler. 312 yılında Konstantin adında biri Roma tahtına oturur. İşte bu Konstantin Hıristiyanlığı kabul eder.

Hıristiyanlık, Konstantin zamanında Roma'nın en yaygın dini haline gelir. 391 yılında İmparator Theodosius diğer dinleri yasaklar.

ROMA İMPARATORLUĞU'NUN PARÇALANMASI

Roma İmparatorluğu, Doğu ve Batı Roma olmak üzere ikiye bölünür. Batı Roma'nın merkezi Roma, Doğu'nunki ise Konstantinopol (İstanbul) idi. Ve artık iki Roma İmparatoru vardı.

Bu iki imparatorluk, doğu ve batı Gotları ile birlikte Hunlar ve Vandalların saldırısına uğrar. 476 yılında Roma'nın son imparatoru devrilir. Böylece Batı Roma İmparatorluğu tarihe gömülüür.

Ama Doğu Roma İmparatorluğu 1453
yılına kadar varlığını sürdürdü. Sonra ne mi
oldu? Bunu sonraki kitapta okuyacaksınız.

ÇOCUKLAR İÇİN DÜNYA TARİHİ II

Tarihteki büyüleyici yolculuğumuza devam ediyoruz!

‘Şehirler ve Efsaneler’de batı uygarlığının temellerini oluşturan Eski Yunan ve Roma uygarlıklarının kuruluş öyküsünü okuyacağız. Eski Yunan ve Roma şehirlerinde insanların nasıl yaşadıklarını, evlerini, sokaklarını, pazar yerlerini, hamamları, eğlenceleri ve tapınaklardaki törenleri tanıma fırsatı bulacağız.

Eski Yunan ve Roma uygarlıkları nasıl kuruldu?

Şehirler nasıl yönetiliyordu?

Yunanlıların tanrıları kimlerdi?

Thesus, Minotaurus'u labirentte nasıl yendi?

Demokrasi ve okullar nasıl ortaya çıktı?

Kral Oedipus, babasını nasıl öldürdü?

İlk mahkemeler nasıl kuruldu?

Truva Savaşı nasıl çıktı?

Kartaca Savaşları nasıl oldu?

Hıristiyanlık nasıl doğdu?

Ve bilmediğiniz daha nice öykü...

I. Cilt **Taşbaltalar ve Piramitler**, ilk insanlardan sıfır yılına.

II. Cilt **Şehirler ve Efsaneler**, Antik Yunan ve Roma Uygarlıkları.

III. Cilt **Azizler ve Şövalyeler**, Ortaçağ.

IV. Cilt **Krallar ve Kaşifler**, 1500-1700 arası.

V. Cilt **Devrimler ve Buhar Makinesi**, 1800-1900 arası.

VI. Cilt **Savaşlar ve Bilgisayar**, 1914'ten günümüze.

